

ΠΕΡΙΟΔ. ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'—ΕΤΟΣ 28ον
 ΓΡΑΦΕΙΑ
 'Οδός Σωκράτους 2—'Αρσάκη 4.
 Διευθυντής·'Εκδότης
 Φ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

'Εσωτερ. 'Απλή Έκδοσις Δρ. 12
 > Πολυτελής > 16
 'Εξωτερ. 'Απλή > Φρ. 15
 > Πολυτελής > 20

Ο ΗΛΙΟΣ

ΚΙΝΗΤΗΡ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

(Συνέχεια·'Ιδε προηγ. τεύχος).

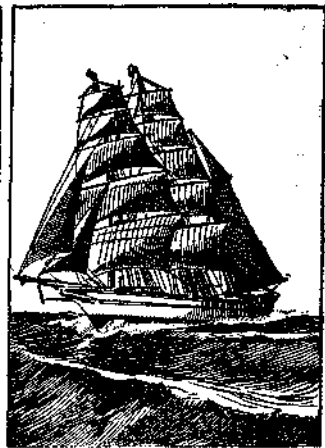

ΤΑΝ πνέη άνεμος τρι-
 κυμώδης, ή δύναμις
 την όποιαν αναπτύσσει
 και δι' ής θραύονται
 δένδρα, άνεγείρονται άμ-
 μώδεις λόφοι και άπω-
 θούνται προς τά ένδον
 τών ήπειρών, δι' ής ά-
 νακνύεται ή επιφάνεια
 τών θαλασσών και σχη-
 ματίζονται τά πελώρια
 κύματα, δι' ήν τύπτον-
 ται οι βράχοι, ή δύναμις

αυτή είναι ή ήλιακή ενέργεια, ανυποχρεωμένη
 εν τώ ατμοσφαιρικό αέρι.

Είναι όμως μέγα ευτύχημα, ότι ή ενέργεια
 αυτή δεν απορρέει πάντοτε κατά τοιοϋτον
 βίαιον και ισχυρόν τρόπον, άλλ' ένίοτε καθίστα-
 ται ύποχείριος τοις ανθρώποις, καθόσον ο άνε-
 μος, ώς γνωρίζομεν, χρησιμοποιείται ως κινή-
 τήριος δύναμις διά τόν πλοϋν τών ιστιοφόρων
 πλοίων, διά την λειτουργίαν τών ανεμομύλων
 κτλ. Δεν είναι όμως και τέλειος κινητήρ, διότι ο
 άνεμος πνέει κατά βούλησιν, όπου και όπότεν
 θέλει και είναι φύσει αδύνατον να τόν διαθέ-
 τωμεν πάντοτε κατά βούλησιν μας.

Έν τούτοις οι νόμοι της κινήσεως της Γης
 περι' τόν 'Ηλιον και περι' εαυτήν είσι λίαν κα-
 νονικοί· έξ ου έπεται, ότι οι απορρέοντες νόμοι
 διά την θέρμανσιν τών διαφόρων μερών της
 γης είναι και αυτοί επαρκώς κανονικοί. Παρά-
 γονται δε μεταξύ τών ψυχροτέρων και θερμο-
 τέρων χωρών ρεύματα αέρος παρόμοια προς
 τά κυκλοφορούντα μεταξύ δύο δωματίων άνι-

Εικόν 4η. 'Ο άνεμος. 'Ο άνεμος συνήθως παρά-
 γεται εκ της άνισου διανομής της ήλιακής θερμότη-
 τος εν τοις διαφόροις διαμερίσμασι της ατμοσφαιρας,
 ήτις ούτως άποτελεί δεξαμενήν ήλιακής ενέργειας.
 'Η δ' ενέργεια αυτή χρησιμοποιείται διά την κίνησιν
 ιστιοφόρων πλοίων, ανεμομύλων κτλ.

σως θερμών. Ούτως επί της επιφανείας της
 θαλάσσης ύψοϋται, μεσούσης της πρωίας, εν
 ώρα θέρους, άνεμός τις δροσερός, όστις πνέει
 εκ της θαλάσσης και διαρκεί κατά τó πλείστον
 της ήμέρας, καλούμενος δε **πελάγειος άνεμος**
 (*Brise de mer*). 'Απεναντίας όμως την έννάτην
 έσπερινήν ώραν ο άνεμος πνέει ανιθέτως από
 της γης προς την θάλασσαν, καλούμενος **από-
 γειος ή κοιλίας άνεμος** (*Brise de terre*). 'Ο
 μηχανισμός τοϋ τοιοϋτου φαινομένου δεν είναι
 δύσκολος. Τό έδαφος θερμαίνεται και ψύχεται
 ταχύτερον της θαλάσσης· κατά συνέπειαν περι
 την έννάτην πρωινήν ώραν, υπό την επίδρασιν
 της θερμότητος τοϋ 'Ηλιου, ο άήρ ο εδριαικό-
 μενος εις επαφήν μετά τοϋ έδαφους διατελεί

εις θερμοκρασίαν ὑψηλότεραν τοῦ ἀέρος, ὅστις ἐθρῖσκειται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς θαλάσσης· ὑψοῦνται λοιπὸν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καὶ ὑποκαθίσταται ἐπὶ τοῦ θροσσερωτέρου ἀέρος, ἐρχομένου ἐκ τῆς θαλάσσης.

Ὁ ἀπόμενος ἀνεμος ὑψοῦται, διὰ τὸ ἥλιος ἐξαφανισθεὶς πρὸ τινος χρόνου, ἀφήκε τὸ ἕδαφος νὰ ψυχρανθῆ περισσότερον τῆς θαλάσσης: Τότε λοιπὸν ὁ ἐθρῖσκόμενος ἀὴρ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς θαλάσσης τείνει νὰ ὑψωθῆ καὶ ὁ ἀνεμος φνοῖ ἐκ τῆς ἐγῆρας.

Οἱ ναυτικοὶ ἐπωφελοῦνται ἐκ τῶν ἀνέμων αὐτῶν, ἵνα ἐκπλεύσωσι τοῦ λιμένος τὸ ἐσπέρασ καὶ νὰ εἰσπλεύσωσι τὴν πρωΐαν, δανειζόμενοι οὕτω παρὰ τοῦ ἥλιου δι' ἐμμέσου τρόπον τὴν ἐνέργειαν, ἣν χρειάζονται πρὸς μετατόπισιν τῶν σκαφῶν τῶν.

Ὑπάρχουσι ἐπίσης ἀνεμοὶ, οἱ ὁποῖοι ἀλλὰς σὸν κατευθύνουσι καθ' ἐξάμηνον, καλοῦνται δὲ οὗτοι Ἰνδικοὶ ἐτησίαι (moussons),¹ οἵτινες πνέουσι πάντοτε ἀπὸ τοῦ ψυχροτέρου ἡμισφαιρίου πρὸς τὸ θερμότερον ἐν τοῖς καιωτέροις στρώμασι τῆς ἀτμοσφαιρας. Τέλος ὁ ἥλιος θερμαίνων σταθερῶς τὰς ἰσημερινὰς χώρας διὰ τρόπον πολὺ πλέον ἐντονωτέρον ἀπὸ τὰς πολικὰς χώρας, προκαλεῖ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ὅστις παράγεται σταθερῶς ἐν τῇ αὐτῇ διευθύνσει. Ψυχρὰ ρεύματα ἀέρος διευθύνονται σταθερῶς ἐκ τῶν πόλων πρὸς τὸν Ἰσημερινὸν ἐν τοῖς χαμηλοτέροις διαμερίσμασι τῆς ἀτμοσφαιρας· εἶναι οἱ λεγόμενοι ἐτησίαι ἢ ὠραῖοι ἀνεμοὶ (vents alisés.) πνέοντες ὁμαλῶς καθ' ὥρας τινὰς τοῦ ἔτους ἢ ἀπ' ἀρκτου ἢ ἀπ' ἀνατολῶν, ἐνῶ ἐν τοῖς ἀνωτέροις στρώμασι τῆς ἀτμοσφαιρας κυκλοφοροῦν ἀνεμοὶ διευθυνόμενοι ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ πρὸς τοὺς πόλους καὶ οἱ ὁποῖοι φθοῦσι πρὸς τὰς παγετώδεις χώρας νέφη σχηματιζόμενα ἐν τῇ διακεκαυμένη ζώνῃ. Οἱ τακτικοὶ οὗτοι ἀνεμοὶ εἶναι γνωστότατοι εἰς τοὺς ναυτικούς, οἵτινες τοὺς χρησιμοποιοῦσιν εἰς τοὺς πλόας αὐτῶν.

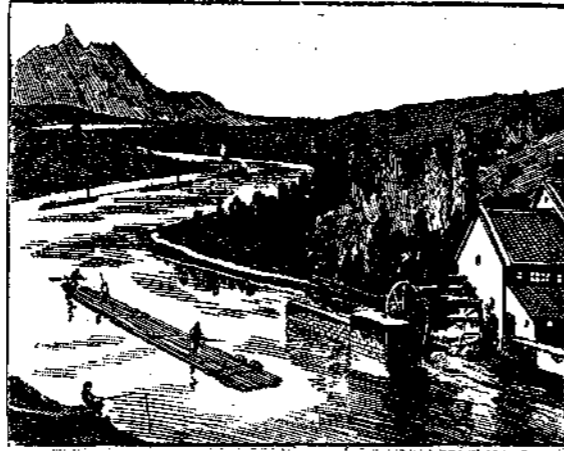
Οὕτως ὁ ἥλιος μετακινεῖ τὰ γήινα ἀντικείμενα μετὰ πλείονος ἢ ἐλάσσονος ἐντάσεως διὰ μέσου τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ἀπαρallάκτως ὅπως ἡ ἐστία τοῦ λέβητος ἐντὸς νηματουργείου μετακινεῖ τὸ ἀκάθαρτον ἔριον ἐντὸς τῶν λεκανῶν διὰ μέσου τῆς ἀτμομηχανῆς καὶ διαφόρων μηχανημάτων. Ὅντως λοιπὸν ὁ ἥλιος εἶναι ὅστις κινεῖ τοὺς κόκκους τοῦ αἵτου ἐντὸς τοῦ ἀνεμομύλου, αὐτὸς μεταφέρει τὰ ἐμπορεύματα διὰ τῶν ἰστιοφόρων πλοίων, καὶ αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος ὅστις ἀννψώνει τὰ ξηρὰ φύλλα ἐκ τῆς γῆς καὶ σεῖει τὰ δένδρα τῶν δασῶν. Τέλος αὐτὸς εἶναι ἐπίσης, ὅστις κατατρώγει τὰς ἀκτὰς τῶν θαλασ-

σῶν καὶ ὅστις κατασυντρίβει τὰ σκάφη ἐπὶ τῶν σκοπέλων. Ἀλλὰ καὶ ὅπως ὁ λέβηθ κινεῖ τὰ ποικίλα μηχανήματα ἐντὸς ἐργοστασίου, οὕτω καὶ ὁ ἥλιος ὄχι μόνον δρᾷ ἐπὶ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἄλλων γῆινων στοιχείων.

V

Ἐνέργεια τῆς ἡλιακῆς θερμότητος ἐπὶ τοῦ ὕδατος, τῶν θαλασσῶν καὶ ποταμῶν.

Τὸ ὕδωρ, ὡς γνωστόν, μεταβάλλεται ταχέως εἰς ἀτμόν. Ἐὰν ὑψώσωμεν τὴν θερμοκρασίαν αὐτοῦ εἰς 100 βαθμούς, διὰ τῆς βρασέως, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς θερμοκρασίας ἐξατμίζεται μεταβαλλόμενον βαθμηδὸν εἰς ἀτμόν. Ὅποτε, ὡς ἄνωθι ἐλέχθη, ὁ ἀτμός εἶναι ὕδωρ θερμανθέν, ὕδωρ ὅπερ ἀπερρόφησεν ἐνέργειαν.

Εἰκὼν 5η. Οἱ ποταμοὶ. Οἱ ποταμοὶ εἰσὶ πτώσεις ὕδατων ἀνευ βίας. Καὶ οὗτοι ἀποδίδουσι μέρος τῆς ἡλιακῆς θερμότητος, ἀποταμιεύσεισ ἐν τοῖς νέφεσι. Ἡ δ' ἐνέργεια αὐτὴ χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν μεταφορὰν ξυλικῆς, κίνησιν ὑδρομύλων κτλ.

Ὁ ἥλιος θερμαίνων τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ποταμῶν ἐξατμίζει μεγάλας ποσότητας ὕδατος· ἐπισωρεύει τὴν ἐνέργειαν, ἣν μεταδίδει ὑπὸ θερμαντικὴν ἰδιότητα, σχηματίζων οὕτω τὰ νέφη. Ὅποτε τὰ νέφη εἰσὶ δεξαμεναὶ ἡλιακῆς ἐνεργείας· περιέχουσι ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἀπαιτουμένην πρὸς μετασχηματισμὸν τοῦ ὕδατος εἰς ἀτμόν ἐνέργειαν ἀλλὰ περιέχουσι ἐκτὸς τούτου καὶ τὴν ἀπαιτηθεῖσαν πρὸς ἀνύψωσιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας ἐν ἣ ἐθρῖσκοντο τῶν ὑδάτων μέχρι τοῦ ὕψους ἐν τῇ ἀτμοσφαιρῇ ἐν ἣ ἦδη πλέουσι, ἐνέργειαν. Ὅταν δὲ τὰ νέφη πυκνοῦνται εἰς βροχὴν ἢ εἰς χιόνα, ὁπότεν δηλαδὴ τὸ σχηματίζον αὐτὰ ὕδωρ ἐπανέρχεται διὰ τῆς πτώσεως εἰς τὴν γῆν, ἀποδίδουσι ὑπὸ θερμολόγον σχῆμα τὸ μέρος τῆς ἡλιακῆς θερμότητος, ἣτις εἶχε μετασχηματισθῆ τὸ ὕδωρ τοῦτο εἰς ἀτμόν, καὶ διὰ τοῦτο, ὁπότεν ἡ συμπύκνωσις αὐτὴ γίνεται ἀρκετὰ πλη-

σίον τοῦ ἕδαφους, αἱ βροχαὶ συγκροτοῦσι τὴν θερμοκρασίαν. Ταυτοχρόνως δὲ ἡ βροχὴ καὶ ἡ χιὼν, αἵτινες πίπτουσι, ἀποδίδουσι ὑπὸ μηχανικὴν μορφήν τὴν ποσότητα τῆς ἡλιακῆς ἐνεργείας, ἣτις ἔφερε τὰ νέφη εἰς μεγάλη ὕψη. Ἐκίστη σταγὼν βροχῆς, ἐκίστη νιφὰς χιόνος περιέχει ὀλίγην ἐκ τῆς ἐνεργείας ταύτης καὶ τὴν ἀποδίδει ὁλοκλήρως. Ἐὰν ἡ πτώσις γίνῃ μέχρι τῆς θαλάσσης· ἀλλ' ἔὰν ἡ πτώσις εἶναι ἀεελῆς, ἔὰν τὸ ὕδωρ σταθῆ ἐπὶ τῶν ὄρεων, ἔὰν ἡ χιὼν σταματήσῃ ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν, ἡ ἐνέργεια αὐτὴ ἀτελὴς καταναλωθεῖσα συσσωρεύεται ἐν ταῖς πηγαῖς καὶ τοῖς παγῶσι⁽¹⁾, οἵτινες καὶ οὗτοι εἰσὶ δεξαμεναὶ ἡλιακῆς ἐνεργείας· καὶ ἐπειδὴ δὲν καταναλλοκοῦσι ποσὼς τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ἐπὶ τὸ τόσον διηρημένον σχῆμα, ὅπερ παρουσιάζει ἡμῖν ἡ χιὼν καὶ ἡ βροχὴ, τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν εἰσὶν ἐν μᾶλλον ἀξιοσημείωτα.

Ὅταν ὁ παγὼν σχηματίζεται ἐπὶ ὑψηλῆς τιος κοιλιάδος καὶ διολισθαίνει βραδέως, ἀποσπῶν πελωρίους ὄγκους, οὗς καταβιβάζει κατ' ὀλίγον, καταναλλοκει μέρος τῆς ἡλιακῆς ἐνεργείας, ἣν περιέχει. Τὸ δὲ κατώτερον μέρος τοῦ παγῶνος, τοῦ ἐθρῖσκομένου εἰς ὀλιγώτερον ψυχρὰ μέρη, ἀναλύεται κατ' ὀλίγον καὶ γεννᾷ σφοδρὸν χεῖμαρρον, ὅστις φθείρει τοὺς βράχους ἐφ' ὧν ἐπιπίπτων, ἀναπηδᾷ διὰ μεταπτώσεσιν. Ἐὰν ἡ ἡλιακὴ θερμότης καταστῆ μεγαλειτέρα, ὁ πάγος ἀναλύεται ἀφθόρως, ὁ χεῖμαρρος καθιστᾷται μανιώδης, πελαγίζει καὶ κατακορημνίζει γειτνιαζούσας γαίας μετὰ τῶν ἐν αὐταῖς δασῶν καὶ ἔὰν δὲν συναντήσῃ οὐδαμοῦ ἐμπόδιον ἐπαρκές, δύναται νὰ φθάσῃ καὶ μέχρι τῶν ὀκνημένων ἐκτάσεων—τὰ δὲ δένδρα καὶ τὰ βραχάδη τεμάχια, αὐτὰ παρσούρει εἰσὶ καὶ ταῦτα κροῖοι, κινούμενοι ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς ἐνεργείας, συσσωρευομένης ἐν τῷ χεῖμαρρῷ καὶ οἵτινες καταστρέφουσι τὰ πάντα ἐν τῇ διαβάσει τῶν.

Οἱ ἄνθρωποι χρησιμοποιοῦσι συνήθως τὰς πτώσεις τοῦ ὕδατος ὡς κινήτηριον δύναμιν ἀναπληροῦσαν τὸν γαῖάνθρακα. Καὶ δὴ οὐμιστῶσιν οὕτω παροχέτευσιν δι' ἧς περιστρέφονται στρόμβοι, μεταδίδοντες τὴν κίνησιν εἰς ὀλόκληρον ἐργοστάσιον, ἔὰν ἡ δύναμις τῆς πτώσεως τοῦ ὕδατος εἶναι ἐπαρκῆς.

Τοιαῦτα ἐργαστήρια ὑπάρχουσι συνήθως εἰς πολλὰ ὄρενα μέρη. Εἰς δὲ τὰ ὑψηλότερα μέρη, ὅπου δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ τοιαυτὴ ἐγκατάστασις, οἱ χωρικοὶ χρησιμοποιοῦσι τὴν ἡλιακὴν ἐνέργειαν, τὴν ἐν ποταμίσκοις ὑπάρχουσαν, εἰς περιστροφὴν ξυλικῶν πτερωτῶν τροχῶν μύλου, διὰ τὴν κίνησιν πριόνος κτλ.

Ὅπότεν τὸ ὕδωρ τῶν χεῖμαρρων καὶ τῶν πηγῶν φθάσῃ εἰς τὰς κοιλάδας, σχηματίζει τοὺς

ποταμοὺς καὶ τοὺς ὄτακας, ἡ δὲ πτώσις πρὸς τὴν θάλασσαν γίνεται τότε ἡσυχωτάτη. Κατὰ τὴν πτώσιν ταύτην ἡ ἡλιακὴ ἐνέργεια ἐξακολουθεῖ καταναλλοκομένη καὶ ὁ ἄνθρωπος χρησιμοποιεῖ ἐν πολλάκις καὶ τὴν ἐνέργειαν ταύτην.

«Οἱ ποταμοὶ, εἶπέ τις φιλόσοφος, εἰσὶν ὁδοὶ βαδίζουσαι». Ἠδύνατο δὲ νὰ προσθέτῃ: «Ὁ ἥλιος τίθησιν αὐτοὺς εἰς ὁδοιορίαν.» Ὁ ἄνθρωπος τοὺς μεταχειρίζεται διὰ τὴν μεταφορὰν πλοίων, φορτίων ξύλων κλπ. πρὸς κίνησιν ὑδρομύλων ἢ ἄλλων σχεδίων. Ὅττω πολλὰ χωρία καὶ κωμοπόλεις παρ' οἷς διέρχονται ποταμοὶ, μετεχειρίζονται τὴν κίνησιν ταύτην τοῦ ὕδατος ὡς κινήτηριον δύναμιν πρὸς παραγωγήν ἡλεκτρισμοῦ, οὕτως ὥστε ὁ ἥλιος τῇ παρέχει φῶς καὶ ἐν ὄρα νυκτός.

Ἡ 5η εἰκὼν παρίστησιν συρμὸν ξύλων καταρρόμενον τοῦ ποταμοῦ, ὡς καὶ ὑδρομύλον κινούμενον ὑπὸ τούτου. Ἐπίσης παρατηρεῖται

Εἰκὼν 6η. Πτώσις τοῦ ὕδατος. Αἱ πτώσεις τῶν ὕδατων ἀποδίδουσι μέρος τῆς ὑπὸ τῶν νεφῶν ἀποθηκευθείσης ἡλιακῆς ἐνεργείας. Ἡ δ' ἐνέργεια αὐτὴ χρησιμοποιεῖται συνήθως ὡς κινήτηριον δύναμιν ἐν τοῖς πλησίον τοῦ τοιούτου ὕδατος κειμένοις ἐργοστασίαις κλπ.

ἀκίαιον ρυμουλκὸν ἀνερχόμενον τὸ ρεῦμα καὶ σύρον φορτίον· ὑπόχρεον δὲ κατ' ἀκολουθίαν νὰ νικᾷ μέρος τῆς ἡλιακῆς ἐνεργείας τῆς καταναλωθείσης ἐπὶ τοῦ ρεύματος τούτου.

Θὰ ἴδωμεν παρακατιόντες, διὲ χάρις τῷ ἥλιῳ τὸ ρυμουλκὸν πλοιάριον δυνατὰ νὰ πρᾶτῃ τοῦτο.

Ὁ ἥλιος ὄθεν ὑψοῖ τὰ νέφη ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ἀτμοσφαιρικοῖς στρώμασι καὶ χρησιμοποιεῖ τὴν βροχὴν, τοὺς παγῶνας, τοὺς χεῖμαρρους, τοὺς ποταμοὺς, ἵνα ἐξασκῆ τὴν κινήτηριον αὐτοῦ ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας σφαιρας, ὡς ἡ ἐστία τοῦ λέβητος διὰ τῶν διαφόρων μηχανημάτων ἐν τῷ νηματουργεῖῳ περιστρέφει τὰ νήματα καὶ τὰ περιτυλίσῃ ἐπὶ πηρίων ἢ κινῆ τὴν κροκίδα πρὸς ὕφανσιν κτλ.

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος).

¹ Ἐτησίαι, τακτικὸς περιοδικὸς ἀνεμος τῆς Ἰνδικῆς θαλάσσης, πνέων ἐξάμηνον ἐξ ἐνὸς μέρους καὶ ἐξάμηνον ἐκ τοῦ ἐναντίου καὶ ὁ μὲν λέγεται ἐτησίαις λιψ (γαρμητῆς) ὁ δὲ ἐτησίαις καικίαις (γαρῆτος).

(¹) Παγῶν, μέγα σώφρασμα πάγων ἐπὶ κορυφῆς οὐρανομήκους ὄρους.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΤΙΚΑΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Ν τῇ «Φύσει» πρὸ ὀκτώ ἐ-
τῶν καὶ πλέον εἶχονεν δημο-
σιεύσει πνευματικὴν ἀνα-
κοίνωσιν τοῦ πρώτου βασιλέως
τῆς Ἑλλάδος, ἣτις συνεκί-
νησε πολλοὺς διὰ τὰς ἐν αὐτῇ
ἀληθείας καὶ τὰ περιεργα.
Ἦδη μετὰ τὴν νίκην τοῦ πα-
ρόντος πολέμου καὶ τὴν πρόδον τῆς Ἑλλά-
δος, ἀναδημοσιεύομεν ταύτην, χάριν τοῦ ἐν
αὐτῇ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς περιεργείας.

Καλεῖται τὸ πνεῦμα τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος.
— Ἑλλήνων Βασιλεῦς Ὁθων, ἐκθρονισθεὶς.
— Ἐπιτρέπετε, Μεγαλειότατε, ν' ἀποτεί-
νωμεν ἐρωτήσεις περὶ τῆς πατρίδος μας;
— Μάλιστα.
— Γνωρίζετε τὰ μέλλοντα γενέσθαι;
— Γνωρίζομεν.
— Πῶς τὸ γνωρίζετε;
— Ἐκ Θεοῦ.
— Τὸν βλέπετε τὸν Θεόν;
— Ὁχι, πνεῦμα ὁ Θεός.
— Καὶ ἡμεῖς δὲν εἶσθε πνεῦμα; Ἄν ναι,
διατί δὲν βλέπετε τὸν Θεόν; Ἄν ὄχι, διατί
δὲν σὰς βλέπομεν ἡμεῖς;
— Ὁ Θεὸς θεᾶται ἀθέατος.
— Ὅλα τὰ πνεύματα, Μεγαλειότατε προ-
γνωρίζουν τὰ μέλλοντα;
— Ὅλιστα.
— Ποῖα εἶναι ταῦτα.
— Τὰ ἐν Παραδείσῳ.
— Ἀφοῦ γινώσκετε, μεγαλειότατε, τὰ μέλ-
λοντα, θὰ σὰς ἐρωτήσωμεν τινὰ διὰ τὴν πα-
τρίδα μας.
— Μάλιστα, ἐρωτήσατε.
— Ὁ Βασιλεὺς μας Γεώργιος θὰ ζήσῃ πολ-
λὰ ἔτη;
— Πολλά.
— Ὅθ βελτιωθῇ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἡ
Ἑλλάς;
— (Κινεῖται σπασμαδικῶς ἡ χεὶρ τοῦ μεσά-
ζοντος, χωρὶς οὐδὲν νὰ γράφῃ).
— Στέργετε νὰ δημοσιεύσωμεν, πᾶν ὅ, τι μᾶς
ἀπνυτήσῃ;
— Μάλιστα.
— Ἦ δημοσιεύσει αὕτη θὰ ὠφελήσῃ;
— Ὅλιγον.
— Διατί, Μεγαλειότατε;
— Ἄπιστος ὁ κόσμος.
— Ποῖαν, μεγαλειότατε, ἡμερομηνίαν φέρει
ἡ Συνθήκη, δι' ἣς ἐξελέγητε Βασιλεὺς;
— 25 Ἀπριλίου τοῦ 1832.
— Σὰς εὐχρέστησεν ἡ ἐκλογή σας; ἤγα-
πάτε τὴν Ἑλλάδα πρὶν ἔλθετε;

— Ἠγάπων τὴν ἀρχαίαν, ἐθύμασα τοὺς
ἀγῶνας τῆς νέας, ἐλάτρευσα τὴν Ἑλλάδα μας.
— Πότε ἀνεχωρήσατε ἐκ Μονάχου;
— Τὴν 24 Νοεμβρίου 1832 κατῆλθον πλή-
ρης ἐλπίδων τῶν Ἀνακτόρων.
— Ἐπραγματοποιήθησαν αἱ ἐλπίδες σας
αὐταί;
— Φεῦ! Εἶδον ὄνειρον γλυκὺ, μεταβληθὲν
εἰς σκληρὰν πραγματικότητα.
— Οἱ Ἕλληνες πῶς ἐχαιρέτησαν τὴν ἐκ-
λογὴν τοῦ Βασιλέως των;
— Κελῶς, ἐνθουσιωδῶς.
— Πῶς μετεβλήθησαν κατόπιν;
— Ὅπως μεταβάλλεται ὁ κόσμος καὶ οἱ ἀν-
θρώποι. Γνωρίζει ὁ Θεός.
— Πόσα πλοῖα συνώδευσαν τὴν ἀποδοὺν
σας εἰς τὴν Ἑλλάδα, τιμητικῶς;
— Τριάκοντα, ὄχι ὅμως μόνον πρὸς τιμὴν,
ἔφερον καὶ Βαυαρικὸν στρατόν.
— Πολόν;
— Τρία συντάγματα πεζικοῦ καὶ ἀναλό-
γους δυνάμεις ἄλλων ὅπλων.
— Ἐβασίλευσατε μόνος καὶ ἀμέσως, μεγα-
λειότατε;
— Ὁχι, δι' ἀντιβασιλείας.
— Ποῖοι τὴν ἀπετέλουν;
— Ἀρμανσπερ, Μαιουερ, Ἐϋδερ.
— Ἐβλάψε τὴν Μεγαλειότητά σας ἡ Ἀντι-
βασιλεία;
— Μάλιστα, ἐμείωσεν ἐλπίδας Ἑλλήνων
ἐπὶ θρόνου, ἐδημιούργησεν ἐχθροὺς ἀδιαλλά-
κτους, παριδοῦσα ἀγωνιστάς.
— Ἦ ἱστορία ἀποδίδει καὶ τὸ σφάλμα εἰς
τὴν Ἀντιβασιλείαν, τὸ νὰ φέρῃ ξένους πολλοὺς
εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἵτινες κατέλαβον τὰ ἀνώ-
τερα ἀξιώματα.
— Εἶναι ἀληθές τοῦτο, ἀλλ' ἦτο ἀνάγκη.
— Ὅστε δὲν ἦτο σφάλμα;
— Ὅταν ὑπάρχη ἀνάγκη, δὲν καταλογί-
ζονται τ' ἀποτελέσματα.
— Διατί οἱ ξένοι ἦσαν ἐκ τῶν οὐκ ἄνευ;
— Ἦ Ἑλλὰς διέσωσε μετὰ μακρὸν πόλε-
μον, ἥρωας. Δὲν εἶχεν ὅμως πολλοὺς ἱκανοὺς
δι' ὀργάνωσιν ὑπηρεσιῶν. Τὰ ξενικὰ φῶτα δι'
ἀναγεννωμένους λαοὺς εἶναι μεγάλη ἀνάγκη.
— Ὅστε μόνον ἡ πολιτικὴ ἀνάγκη ἔφερε
τοὺς ξένους;
— Ὁχι μόνον αὕτη, ἀλλὰ καὶ ἀνάγκη
στρατιωτικῆ.
— Ὁ στρατὸς ἦλθε, μεγαλειότατε, εἰς τὴν
Ἑλλάδα διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς δυναστείας;
— Ὁχι, ὄχι, (ταχέως μεγάλοις γράμμασι).
— Διατί ἦτο χρήσιμος ὁ ξενικὸς στρατὸς
τότε;

— Διὰ τὴν ὀργάνωσιν ἑλληνικοῦ στρατοῦ,
πειθαρχικοῦ, διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς χώρας,
διὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς καθόδου Βασιλείας.
— Δὲν παρετάθη ἐπὶ πολὺ ἡ παραμονὴ
τῶν Βαυαρικῶν στρατευμάτων ἐν Ἑλλάδι;
— Ὁχι.
— Ποῖα ἡ κυριώτερα ἀφορμὴ, διὰ τὴν ὁ-
ποῖαν δὲν ἠνεύχοντο οἱ Ἕλληνες τοὺς ξένους;
— Εὐνόητος. Τὰ πολιτικὰ ὡς καὶ ὁ ἐθνικὸς
ἐγωϊσμός.
— Πότε ἀνελάβατε τὸν θρόνον;
— Τῷ 1835 (μεγάλαις γράμμασι).
— Πῶς ὑπεδέχθησαν τὴν ἀνοδοὺν σας εἰς
τὸν θρόνον, μεγαλειότατε;
— Ἐνθουσιωδῶς, διότι ἤλπισαν.
— Ἦ ἐλπίς αὕτη ἦτο δικαία;
— Δικαιοτάτη, ἀλλὰ θνησιγενής. Ἐξήρ-
τησαν τὰ πάντα ταχύτερον τοῦ δυνατοῦ.
— Εἶναι ἀληθές, ὅτι εἶχετε ὑπερδιπλα-
σοὺς ἀξιοματικὸς ξένους εἰς τὸν στρατὸν ἀπὸ
τοὺς Ἕλληνας;
— Μάλιστα καὶ ἦτο σφάλμα τοῦτο.
— Διέγνωτε ἀρχικῶς τὸ σφάλμα τοῦτο ἢ
ὀμιλεῖτε ἤδη κατοπιν τῆς παγγνωσίας Σας
καὶ τῆς ἱστορίας;
— Τώρα ἀναγνωρίζω τὸ σφάλμα τοῦτο.
— Ποῖα ἀναγνωρίζετε, μεγαλειότατε, ὡς
κύρια σφάλματα τῆς ἀποτυχίας ὑμῶν ἐν τῇ
Βασιλείᾳ;
— Ἀπέτυχον;
— Σύγγνωθι, βασιλεῦ. Ἡθέλωμεν νὰ εἴπω-
μεν ποῖας ἀναγνωρίζετε ὡς αἰτίαι τοῦ ἀτυχῆ-
ματος τῆς ἐξώσεως τῆς Μεγαλειότητός σας;
— Τοὺς Βαυαροὺς.
— Ἐβλάψαν αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς οἱ Βαυαροί;
— Συντέλεσαν ἐσωτερικῶς διὰ τὴν ἐξ-
αφίν τῶν παθῶν, ἐξωτερικῶς διὰ τὸ μῖσος τῶν
Ἀγγλων.
— Ὁ γάμος σας, Μεγαλειότατε, μετὰ τῆς
πριγκηπίσσης Ὀλδενβουργ Ἀμαλίας ἦτο ἐπι-
τυχής;
— Ὁχι, ἀτυχῶς, διὰ πολλοὺς λόγους.
— Τίνες οἱ κυριώτεροι λόγοι; Διότι ἡ βα-
σιλίσσα ἦτο καθολικὴ; εἶχεν ἀντιπαθείας ἢ
ἔβλαψε, διότι δὲν συνετέλεσεν εἰς τὴν διάσω-
σιν τῆς δυναστείας;
— Καὶ δι' ἀμφοτέρα ταῦτα.
— Τί συνετέλεσεν εἰς τὸν γάμον τοῦτον;
— Μὲ παρέσυρεν ὁ πατὴρ μου, κατελθὼν
ἐπίτηδες εἰς τὴν Ἑλλάδα.
— Ὅστε ἡ πρώτη αἰτία τῶν ἀτυχημάτων
τοῦ θρόνου ἦτο ἡ καθολικότης τῆς βασιλίσσης;
— Ὁχι, εἶπον οἱ Βαυαροί.
— Ὅστε, φρονεῖτε, ἢ ἔλλειψις Διαδόχου
δὲν ἦτο ἡ κυριώτερα αἰτία τοῦ νὰ χάσῃ ἡ Ἑλ-
λὰς βασιλεία τῶν αἰσθημάτων καὶ φρονημάτων
τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος;
— Τοῦτο ἦτο τὸ πρόσχημα.

— Οἱ Βαυαροὶ ἔβλαψαν τὴν δυναστείαν διὰ
τῆς πολιτείας αὐτῶν ἢ ἔβλαψαν, διότι ἦσαν
ξένοι καὶ κατεῖχον θέσεις μεγάλας;
— Ἦ πολιτεία τῶν Βαυαρῶν ἔβλαψεν. Ἐ-
ζημίωσαν ἡμῶς, ἀλλ' ἀνευθύνως καὶ διὰ τοῦ
δευτέρου λόγου.
— Ἐνθυμεῖσθε διὰ τίνος πλοίου ἦλθετε
εἰς τὴν Ἑλλάδα;
— Μάλιστα. Μὲ τὴν «Μαδαγασκάρν».
— Ἠγαπάτε τοὺς Γάλλους, βασιλεῦ;
— Ὁχι.
— Διατί ἠρνήθητε νὰ δεχθῆτε Γαλλίδα
ἢ Ρωσίδα νύμφην;
— Ἀντέπρξεν ὁ πατὴρ μου.
— Ἄν ἐδέχεσθε Ρωσίδα σύζυγον, θὰ με-
τεβάλλετο ἡ τύχη τῆς δυναστείας σας καὶ
τοῦ ἔθνους;
— Ὁχι.
— Ἦτο πεπρωμένον τὸ γενόμενον;
— Μάλιστα.
— Καὶ ὑπάρχει πεπρωμένον;
— Πῶς ὄχι; βεβησιότατα.
— Ἦ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ συνετέλεσεν εἰς
τὴν ἐξωσίν σας;
— Μάλιστα.
— Τὴν κατακρίνετε δι' αὐτό;
— Ὁχι.
— Διατί, μεγαλειότατε;
— Διότι ἐπλανᾶτο.
— Ἀπὸ ποίους ἐπλανᾶτο;
— Ἀπὸ τοὺς Ἀγγλους.
— Διατί σὰς ἀντέπραπτον οἱ Ἀγγλοι;
— Διότι κατεδίωκον τοὺς Ἀγγλους.
— Διατί τοῦτο;
— Διότι οἱ Ἀγγλοι ἐπολέμησαν τοὺς
Βαυαροὺς.
— Οἱ Ἀγγλοι σήμερον ἀγαποῦν τὴν Ἑλ-
λάδα;
— Μάλιστα.
— Συνεχωρήσατε τὴν Ἑλλάδα, Μεγαλειό-
τατε, διὰ τὸ ἀδίκημα, τὸ ὅποιον σὰς ἔκαμε;
— Πολλάκις.
— Διειτηρήσατε ἀγαθὰς τὰς ἀναμνήσεις
ἐκ τῆς Ἑλλάδος;
— Ἀγαθὰς.
— Σὰς ἐλύπησεν ἡ ἐξωσίς σας, μεγα-
λειότατε;
— Μεγάλως.
— Ποῖον θὰ ἦναι τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος;
— Καλόν.
— Μετὰ χρόνον μακρόν;
— Μετὰ 22 ἔτη.
— Τί θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν τοιαύτην με-
ταβολὴν τῆς τύχης τῆς Ἑλλάδος;
— Πόλεμος.
— Ὅθ κάμῃ πόλεμον ἡ Ἑλλάς;
— Μάλιστα.
— Πότε, μεγαλειότατε;

- Μετὰ δέκα ἔτη.
- Ποῖον ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα τοῦ πολέμου τοῦτου;
- Νίκη.
- Καὶ τὸ ἐπαθλὸν τῆς Νίκης, μεγαλειότατε;
- Ἡ Μακεδονία.
- Θὰ προσαρτηθῆ ἡ Κρήτη εἰς τὴν Ἑλλάδα;
- Μάλιστα.
- Πότε, μεγαλειότατε;
- Τὸ ἔτος 1908².
- Πότε ἀνεχωρήσατε, μεγαλειότατε, ἐκ τῆς Ἑλλάδος;
- Τὴν 12 Ὀκτωβρίου 1862.
- Πότε ἀπήλθετε ἐκ τῆς «Ἀμαλίας»;
- Τὴν 1ην μετὰ μεσημβρίαν ὄραν τῆς 13ης Ὀκτωβρίου 1862, ὅτε εἰσῆλθομεν εἰς τὴν «Σκύλλαν». Λυπηραὶ αἱ ἀναμνήσεις. Ἐφόρουν Ἑλληνικὴν φουστανέλλαν. Ἐχαίρεισα ὅλους τοὺς ἀξιωματικούς, δακρῶν, καὶ εἶπον, δυνατά: «Ἐδχομαι νὰ εὐτυχῆσῃ ἡ Ἑλλάς».
- Ποιοὶ σὲ ἠκολούθησαν;
- Ὁ Δράκος, ὁ Βαλτινός, ὁ Καραϊσκάκης καὶ ὁ Ρώμας.
- Ἄλλος, μεγαλειότατε;
- Ὁ Παλάσκας, πλωτάρχης ἐπὶ τῆς «Ἀμαλίας»,
- Σώζεται, μεγαλειότατε, ὁ τάφος σου;
- Μάλιστα, ἐν Μονάχῳ, εἰς τὸν Ἅγιον Γαητάνον.
- Τῆς Βασιλείσης ὁ τάφος;
- Εἰς τὸν αὐτὸν ναὸν καὶ εἰς τὸ αὐτὸ δωμάτιον.
- Εἶναι μεγαλοπρεπεῖς οἱ τάφοί σας, μεγαλειότατε;
- Σπανίως βασιλεὺς ἔσχε πενιχρότερον καταφύγιον μετὰ θάνατον.
- Ἦννοήσατε τὸν θάνατόν σας, Βασιλεῦ;
- Τὸν ἐνόησα.
- Ποία ἦτο ἡ τελευταία παραγγελία σας;
- Νὰ ταφῶ μετ' Ἑλληνας φουστανέλλαν.
- Εὐγνωμονοῦμεν, τὸ πνεῦμα Σου, Βασιλεῦ καὶ γειαιόμεν τὴν μνήμην σου.
- Εὐχαριστῶ, Ἑλληνας. Ζήτω ἡ Ἑλλάς μου!
- Κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1904.

Εἰς τὴν Νησον Θάσσον

Ἦ ἴασις ἐπερὶ φανη, παρ' ἔλαν ζηλευτή,
 ἐξηγήσον τὸ τί ἔπαθεσ τί ἔχεισ ὑποσιή.
 Ἐξομολογῶ ἐλεύθερα ὡς τῶρα πῶς περνᾷ,
 εἰς τ' ἀδέλφια ποῦ σοὶ ἔστειλεν ἡ μήτηρ μας Ἑλλάς.

Ζυγὸν βαρύντατον γὰρ σὲ πεντακοσίων χρόνων,
 μετ' ἐξουσίαν βασίλευσ, φέροισ' αὐτὸν ἐπ' ὤμων.
 Τοὺς σιναγωγῶν σου ἐκρυσσαι, σὶνὰ βάθη τῆς καρδίας
 καὶ ἀπ' τὸν Θεὸν περικείμενος σιμῆν ἐλευθερίας.

Ἴδου τῶρα ποῦ ἐφθάσε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου,
 νὰπαλλαγῆ πλέον καὶ οὐ νὰ εἶσαι ἐκτός πόσου.
 Ἀνάβα ὑψηλότερα καὶ κῦρτα γέρω' πέρα,
 καὶ φώναζε σιὸς γείτονας πῶς εἶσαι ἐλεύθερα.

Ἐξάφνα σοὺθελευθερῶ μετ' τοῦ Θεοῦ τὴν χάρι,
 ποῦ νὰ μὴν δύναται κανεὶς πλέον νὰ σοὺ τὴν πάρη.
 Πάρε τ' ἀδέλφια δεῖξε τοὺς τὰ ὑψηλὰ βουνά σου,
 τὰ δάση σου τὰ πράσινα καὶ ἔλας τὰς καλλογὲς σου.

Εἰπέ σαυτοῦς, κινάξτε πῶς εἶναι μαραιμένα,
 ἀπ' τὴν κακὴν Κυβέρνησιν εἶναι κατεστραμένα.
 Δεῖξε καὶ τὰς ὁδοὺς τῆς γῆς σπῆλαια καὶ κρυφάνας,
 ποῦ τὰ ἐκμεταλλεῖνται ξένοι πολλοὺς αἰώνας.

Δεῖξε τὰς ἀρχαιοτήτας καὶ τὰς ἀνασκαφὰς,
 εἰς διαφόρους ποῦ σ' ἀφέρεσαν καιροὺς καὶ ἐποχὰς.
 Ἔργα Φειδίου θαυμασιὰ τῶρα πολλῶν αἰώνων,
 ἐπιωφελοῦνται κάπηλοι μ' ἄλλα δῶρα μόνον.

Δεῖξε καὶ τὰς προόδους σου, ποῦ ἔκαμες ὡς τῶρα,
 γὰρ νὰ ἰδοῦνε μόνου τοὺς ποιοὶ ζοῦνε εἰς τὴ χώρα.
 Μετὰ τὸ πέρας δὲ αὐτῶν νὰ τοὺς παραναλίσκῃ,
 καὶ τῆς μητρὸς μας τὴν στοργὴν ἀληθίαν νὰ καλέσῃ.

Εἰς αὐτὴν τότε ἐξάρτησον τοὺς αἰώνιους κόδους,
 καὶ ἔσο' βεβαία πῶς αὐτὴ θα μεριμνήσῃ τούτους,
 Ὅσους δὲν ἐμεριμνήσῃ ποτε κανεὶς γὰρ σένα,
 γὰρ νὰ περάσῃ τοῦ λοιποῦ καλὰ κα' εὐτυχισμένα.

Γ. ΠΑΠΑΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

Πενήιμοι Γραμμαί

Ἡ καρδιά μου ἦτο τεθλιμμένη καὶ παρὰ τὴν θέλησίν μου τὰ δάκρυα ἐπλήρουν τοὺς ὀφθαλμούς μου. Βάθειξ θλίψις ἠπλοῦτο ὄλοεν περὶ ἐμέ, ἀόριστος δὲ πικρία περιέσφιγγε τὴν ψυχὴν μου. Ἦσθινόμην τὴν ἀκατανόητον ἐπήρρειαν μιᾶς μυστηριώδους δυνάμεως, ὅταν αἴφνης ἡ καρδιά μου ἤρχισε νὰ κτυπᾷ ταχύτερον. Ἐλαφρὸς τις ψίθυρος ἠκούσθη. Ἦσαν ἀρχε τὰ κίτρινα φθινοπωρινὰ φύλλα, ἅτινα ἐπιπτον πενήιμως ἐπὶ τῆς γῆς; Ἀπέφυγα νὰ στρέψω τὸ βλέμμα περὶ ἐμέ, διότι ἠσθινόμην τὴν παρουσίαν ἀοράτου τινός. Αἴφνης μίξ χεὶρ ψυχρὰ, μίξ χεὶρ πληγωμένη ἐτέθη ἐπὶ τοῦ ὤμου μου. Ἔνα ρίγος διέτρεξε τὸ σῶμα μου καὶ ἐμάντευον τὴν ἀναπνοὴν ἐνός φάσματος. Ἡ θλίψις μετέσφιξεν ἔτι περισσοτέρον καὶ ἐν τῇ ἀπειρῷ ὀδύῃ τῆς ψυχῆς μου μοὶ ἐφάνη, ὅτι ὁ ὄριτος καταγάλανος οὐρανός προσελάμβανε τὸ σκοτεινὸν χρώμα τοῦ πέθους. Ἐτκέφθην κατὰ τὰς πικρὰς ἐκεῖνας στιγμὰς τὸ σύνολον μιᾶς ζωῆς καὶ εὔρον, ὅτι δικραεὶ ἔσον ἐν ὄνειρον, ἔσον μίξ τοῦ ἀστέρους μαρμαρυγῆ... Ἐζήτηον τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ὄνειρου, τὴν λάμψιν τῆς μαρμαρυγῆς, ὅταν μίξ φωνὴ, τρομώδης ὡς ψίθυρος ἠκούσθη: «Ἀκολουθῶ τὰ βήματά σου πάντοτε, χωρὶς τίποτε νὰ δύναται νὰ με ἀπομακρύνῃ ἀπὸ σέ. Θὰ με εὕρῃς πάντοτε ἐπὶ τοῦ δρόμου σου, θὰ με ἔχῃς σύντροφον καθ' ὅλην σου τὴν ζωὴν. Εἰς ἔσους ἀγαπᾶ ἐπιφέρω τὴν θλίψιν, εἰς ἔσους με ἀγαποῦν, δίδω τὸν θάνατον!»

Ἐστρέψα τὸ βλέμμα, ἀλλὰ πάρευτα ἀπηλιπισμένη ἐκλείσκα τοὺς ὀφθαλμούς ὑπὸ τοὺς ἦχους ἐνός γέλωτος ἀπιστοῦ... φρικαλέου. Ἦτο ἡ ἀπογοήτευσις. Ἦκολούθησε πάντοτε τὰ κλονιζόμενα βήματά μου καὶ ἀνεφάνη πάντοτε ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ βίου μου. Ἐπῆξεν ἡ πλέον πιστὴ ἀκόλουθος, πλὴν τῶρα, ἰδοὺ! Ἐξῆλωμένη ἀπελιπε ἐπὶ τῆς κλίνης μου κίσθανομαι, ὅτι ἡ ψυχὴ μου συνδεύει τὰς χρυσὰς τοῦ ἡλίου ἀκτίνας, ὅστις δὺεὶ ἤρέμα ὑπὸ τὸν γλυκὺν ἀνέφελον οὐρανόν.

ΚΛΕΑΝΘΗ ΡΟΣΤΑΝΟΥ

ΣΚΕΨΕΙΣ

Δὲν πρέπει νὰ τρομάξῃ τις ἀπὸ τὰς κταδρομάς τῆς τύχης, ἀλλ' οὔτε νὰ ἐκπλήσσειται καὶ ἐκ τῶν δωρημάτων αὐτῆς.

Ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι κατακριτέα, ἀλλ' ὁ ἐγωϊσμός ἀσυγχώρητος.

Καλὸν τὸ νὰ συμβουλευῇ τις ἄλλους, ὅταν οὗτος ἐνθυμεῖται ἐγκαίριως τῶν συμβουλῶν, ἃς προσφέρει.

Ἐκαστος προσπαθεῖ νὰ φανῆ τῷ ἄλλῳ

ὑπέρτερος, λησιμόνων, ὅτι διὰ τῆς προσπάθειας ταύτης φτίνεται ἀκριβῶς ἡ ἔλλειψις.

Συχνάκις αἱ μεγαλειότεραι σκέψεις προέρχονται ἐκ τῶν μικροτέρων καὶ μάλλον ἀτήμων περιστάσεων, ἵνα γνωρίσῃ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι εἰς τὸ ἀπλοῦν ἐγκρύπτεται ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ φῶς.

Τὸ ὄνειρον τοῦ παρελθόντος φτίνεται διμυλῶδες, τοῦ παρόντος καθαρὸν καὶ τοῦ μέλλοντος φεγγαρόλονον.

Διότι τὸ παρελθὸν ὑποχωρεῖ πρὸ τοῦ παρόντος, τοῦτο δὲ εὐδχιμονεῖ, βυκαλιζόμενον εἰς τὸ μέλλον.

ΜΗΝ ΑΓΑΠΗΣΗΣ

Θέλεις τὸ γέλοιο κα' ἢ χαρὰ νᾶναι πάντα σιμά σου;
 Θέλεις νὰ ζήσῃς εὐτυχῆς νὰ λάμπῃ ἡ ματιὰ σου;
 Θέλεις γλυκὰ νὰ ζήσῃς; — Ποιὲ μὴν ἀγαπήσῃς.

Θέλεις ὁ πόνος στήν καρδιά ποιέ νὰ μὴ σ' ἐγγίσῃ;
 Θέλεις τὸ μάτι σου θαμπὸ ποτε νὰ μὴ δακρύοῃ;
 Ποθεῖς γλυκὰ νὰ ζήσῃς; — Πιετὲ μὴν ἀγαπήσῃς.

Ὁ ἔρωσ δὲν ὑπάρχει ποιά, ἀλλοίμονον ἐχάθη.
 Ἄνθησε κάποιε στή γῆ, μὰ τῶρα ἐμαράνθη.
 Γαλήνην ἂν ποθῆσῃς; — Ποτε μὴν ἀγαπήσῃς.

Σὲ χεῖλη ποῦ γλυκὰ γελοῦν, σὲ λόγια μὴ πιστεύσῃς
 Σὲ σιτήθη που καρδιοχιτυποῦν ἀγάπη μὴ γυροῦσῃς
 Τὸ ψεύδος θ' ἀπαντήσῃς — Ὅπου καὶ ἂν ἀγαπήσῃς.

Οἱ τόσοι, τόσοι στεναγμοὶ γρήγορα λησιμονοῦνται.
 Τὰ ὄνειρα συντριβοῦνται οἱ ὄρκοι δὲν τηροῦνται.
 Δὲν θὰ μετανοήσῃς — Ἐὰν δὲν ἀγαπήσῃς.

ΚΛΕΑΝΘΗ ΡΟΣΤΑΝΟΥ

ΣΤΟΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ ΧΡΟΝΟ (1912)

Τὴν θεὰ ποῦ ἐρχόντουσου σὶὸν κόσμον ἔδω κάτου
 Ἦ Παναγὰ σ' ἐκίταξε καὶ σοῦπε μὴ μιλιὰ
 Κάνε γησάρη σὶὸν Ρωμηό, θυμήσον τὸ παλῆά του...
 «Κἀποιε Βασίλειο στείλε μου σὶὴν κόκκινη Μηλιὰ,

Ἄδελφί θέλω νὰ γεῆς με κειὸ τὸ Κουσίνα
 Ποὺ δοξασιὸ κα' ἀδάνατο φυλάχθη σὶὸν Ρωμηό,
 θέλω νὰ χῶσῃς λευτερῶ σ' ἀδέρφη σὶαλαβόμενα
 Καὶ Βασίληά γὰ στείλω τοὺς Ἐκείνο τὸν Παλῆό.

Ἦ Πούλη γλυκοῦραξε — Πρωτοχρονιά προβάλλει,
 Κι' ἀκούμε τὸ κελάδημα πουλιῶν σὶα κλαρῆ
 Πρωφιάνει ἔαφν' ὁ Βασίλησ καὶ ὡς Θεότησ ἄλλη
 Σκορπὰ σὶὸ θεοὶ διάβα του τὴ θεία Λευτεριά!

Λευκοσίμ

ΠΟΛ. Α. ΚΥΠΡΙΑΝΙΔΗΣ

ΩΦΕΛΙΜΟΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

*Επιχάλκωσις.

Ίδού μία έπεξεργασία τών αντικειμένων πρό και μετά τόν γαλβανισμόν.

1) Μηχανική προπαρασκευή.

Τά μεταλλικά αντικείμενα καθαρίζονται διά ψηκτρών εκ σύρματος χάλυδος ή χαλκού, ένίοτε δέ και τή βοηθεία άμμου, κόψεως σμύριδος, κτλ. Τοῦτο δέ γίνεται άφου (έν τῷ τοιοῦτον ήτο αναγκαίον) δι' έμβαπτίσεως έντός διαλυμένων οξέων ήπαλύνθη ή κρούστα ή προερχομένη εκ τού χυσίματος ή εκ τής πυρκαϊσεως και σφρηλατήσεως, ήτοι έν τή δευτέρω περιπτώσει τῷ μονοξειδίον τού σιδήρου.

Η σκληρότης τών ψηκτρών, ήτοι τὰ πάχη και αἱ σκληρότητες τών συρμάτων κανονίζονται αναλόγως τής σκληρότητος τού μετάλλου τού αντικειμένου. Αἱ περιστρεφόμεναι ψήκτραι έχουσι περίπου 2,000 στροφάς κατά λεπτόν.

Έάν θέλωμεν λείαν και στίλβουσαν επιφάνειαν, ιδίως εις τόν σίδηρον, τότε χρησιμοποιοῦμεν δίσκους (τροχοῦς) σμύριδος.

2) Χημική προπαρασκευή.

Αἱ λιπώδεις ουσίαι απομακρύνονται δι' έμβαπτίσεως τών αντικειμένων έντός διαλύσεως καυστικού νάτρου (1 μέρος καυστικόν νάτρον 10 μέρη ύδατος). Εἰς μέταλλα προσβαλλόμενα υπό τής άνω διαλύσεως κάμνομεν αὐτήν άδυνατωτέραν, ήτοι 1 : 20 ή αντικαθιστῶμεν αὐτήν διά διαλύσεως ποτάσσης. Μετά ταῦτα πλένομεν καλῶς τὰ αντικείμενα και αποκαθαίρωμεν ταῦτα διά ψήκτρας τριχίνης, μεταχειριζόμενοι πάσταν εξ ἴσων μερῶν καυστικῆς ασβέστου και κιμωλίας έν πηλώδη καταστάσει.

Έάν τὰ αντικείμενα προσβάλλονται υπό τών άνωτέρω διαλύσεων, τότε μεταχειρίζομεθα άντ' αὐτῶν Βενζίνη, Αιθέρα ή Τερεβινθέλαιον, και πλένομεν ταῦτα κατόπιν δι' οίνοπνεύματος.

Η κρούστα τού σφρηλατού σιδήρου και ή κρούστα τού χυτοσιδήρου απομακρύνεται δι' έμβαπτίσεως έν δικλύσει θεικοῦ οξέος (1 : 15) ή διά υδροχλωρικοῦ οξέος. Σιδηροξειδίον (σκουρικῶ) απομακρύνει τις δι' έμβαπτίσεως τού αντικειμένου επί τινος ήμέρας έντός πετρελαίου και ζυσίματος ή δι' έμβαπτίσεως εις πυκνάς διαλύσεις κασιτεροχλωριδίου....

*Επιχάλκωσις. Τῷ λουτρῶν γίνεται ὡς εξής :

2,5 χιλγρ. υποθειῶδες Νάτριον εις κόνην.

1,7 άνθρακικόν Νάτριον κρυσταλλικόν.

2 κυανιοκάλιον 98—100 $\frac{0}{10}$

Διαλύομεν ταῦτα έν τῷ ὕδατι, επίσης διαλύομεν ιδιαιτέρως 2 χιλιογρ. οξικοῦ χαλκοῦ.

Αναμιγνύομεν τὰς δύο διαλύσεις καλῶς και άραιώνομεν δι' 100 λιτρῶν ὕδατος.

Προσθέτομεν 500—800 γραμμαρ. υποθειῶδες Νάτριον ή 0,5 χιλγρ. θειαμμωνιον. Volt 3 και Amp. 0,35 κατά κυβ. δέκατον μέτρον.

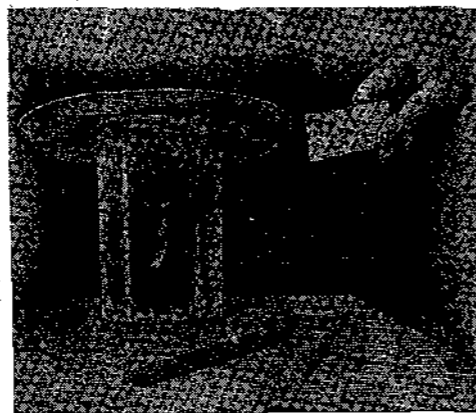
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

Τῷ ηλεκτροσκοπίον

Λιγύσατε τεμάχιον σιδηροῦ σύρματος έν σχήματι Ζ με δύο εὐθείας γωνίας, ὡς δείκνυται έν τῷ σχήματι και θέσατε τήν άνωτέραν ὀριζόντιον αὐτοῦ πλευράν επί τού χείλους ένδῶς ποτηρίου, τοποθετοῦντες άνωθεν μικρόν τινα δίσκον ξύλινον ή μεταλλινόν. Τῷ κάθετον μέρος τού σύρματος δεον νά μή έγγίξη τῷ ποτηρίον, ή δέ κατωτέρα αὐτοῦ ὀριζόντιος πλευρά θά φέρη μικράν λωρίδα φύλλου κασιτέρου δεδιπλωμένην εις δύο.

Έάν ήδη προστείητε ὑάλινον ράβδον ή εξ ισπανικοῦ κηροῦ διά τινος μαλλίνου ὑφάσματος και πλησιάσητε τῷ έν ή τῷ άλλο εις τῷ άκρον τού δίσκου, θά ιδήτε άμέσως τὰ δύο φύλλα τού κασιτέρου ν' απομακρύνονται βίαιως ἀλλήλων, ὡς συμβαίνει τοῦτο με τῷ ηλεκτροσκοπίον.

Τῷ πείραμα τοῦτο μάς επιτρέπει νά δοκιμάζωμεν, εάν σῶμα τι εἶνε ή οὐ ηλεκτρισμένον, ὡς και διά τίνος ηλεκτρισμοῦ θετικοῦ ή ἀρνητικοῦ.

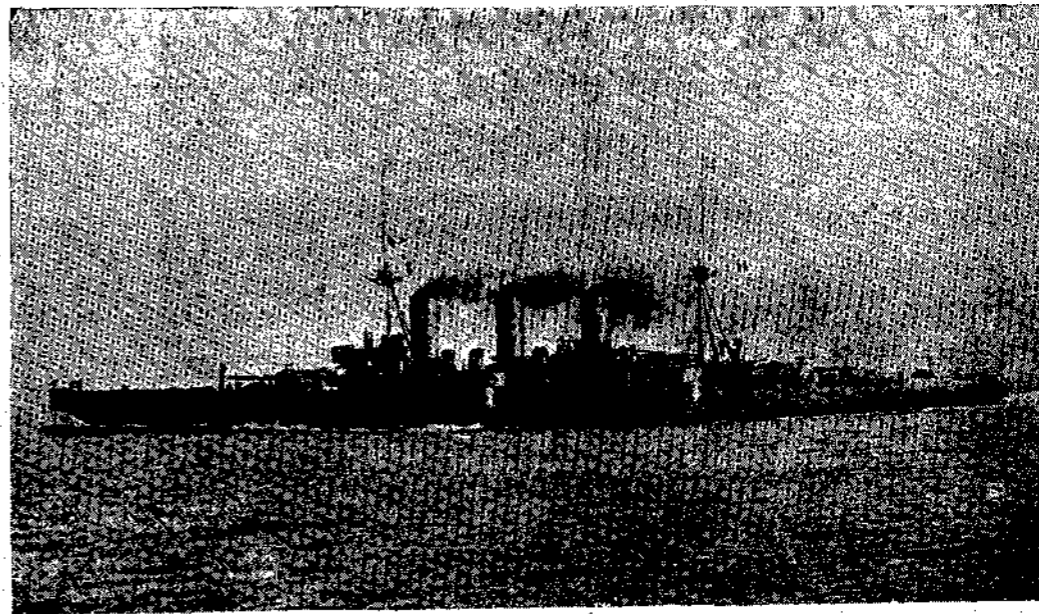

Πλησιάσωμεν ήδη τεμάχιον ξηροῦ χάρτου, τῷ ὅποιον προηγουμένως ηλεκτρίζομεν, προστερίβαντες ζωηρῶς επί τινος ψήκτρας και ένῶ τὰ φύλλα τού ηλεκτροσκοπίου θ' απομακρύνονται ἀλλήλων υπό τήν επίρρησαν τού χάρτου τούτου, έγγιζόμεν τόν δίσκον διά τού δακτύλου. Τὰ φύλλα επαναπίπτουν, ἀλλ' εάν άποσύρωμεν τόν δακτύλον μας και εἶτα τῷ τεμάχιον τού χάρτου, θά αποχωρισθοῦν πάλιν. Τῷ μηχανήμα σας εἶναι τότε ηλεκτρισμένον δι' έναντίου τού ὑπάρχοντος έν τῷ χάρτι ηλεκτρισμοῦ

Ίνα βεβαιωθῆτε τί εἶδους εἶνε ὁ ηλεκτρισμός οὗτος, πλησιάσατε βραδέως τήν επί τού μαλλίνου ὑφάσματος προστερίβεισαν ὑάλινην ράβδον σας εις τόν δίσκον και θά ιδήτε τήν απομάκρυνσιν τών φύλλων αύξανομένην. Τοῦτο δηλοῖ, ὅτι ὁ ηλεκτρισμός τού ηλεκτροσκοπίου σας εἶναι τού αὐτοῦ εἶδους με τόν τού ποτηρίου, ήτοι θετικός. Άρα τῷ φύλλον τού χάρτου ήτο πεπληρωμένον εξ άντιθέτου ηλεκτρισμοῦ, ήτοι ἀρνητικοῦ.

Αντιθέτως, εάν ή απομάκρυνσις τών φύλλων εἶχεν ελαττωθῆ, θά απέδεικνύετο, ὅτι τῷ υπό δοκιμασίαν σῶμα ήτο πεπληρωμένον θετικοῦ ηλεκτρισμοῦ.

Τῷ πείραμα τοῦτο προχείρως αντικαθίστηται τῷ έν τοῖς χημικοῖς ἐργαστηρίοις μεταχειριζόμενον ηλεκτροσκοπίον. Φ. Π.

Ο ΤΡΙΣΕΝΔΟΣΟΣ "ΑΒΕΡΩΦ"

Σάν βλέπω τῷ καράβι σου
Τῇ θάλασσα νά σχίξη
Και ὅτην ἀρμάδα τού ἐχθροῦ
Τοὺς μύδρους νά σκορπίξη.

Κτυπάει εις τὰ ὕφαλα
Και σπάζει τὰ καράβια
Κλαίει τῇ μέρα ή Τουρκιά
Ἄχωλογαίει τὰ βράδια.

Ἐμπρός καπετανόπουλα
Ἵδραῖοι καπετάνο
Οἱ γίγαντες ! ὅτῳ διάβα σας
Μικροὶ φαίνονται νάνοι.

Ὁ Κουντουριώτης ὅτῳ στενά
Τῇ θάλασσα πλαταίνει
Ἡ ἡμισόληνος ἐμπρός
Εἰς τόν σταυρόν μικραίνει.

Και ὁ Ἄβερωφ στέκειαι
Σάν γίγας και σάν βράχος
Και τῆς ἀρμάδας θά γίνη
Ὁ δροσερός της τάφος.

Και ή ψυχή τού δωροτή
Ἄπό ἕψηλά ἔκει πέρα
Βλέπει γενναίους μαχητάς
Περήφρανη μητέρα.

ΣΟΦΙΑ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΟΥ

Τῷ τέλος τής τελευταίας ναυμαχίας

Ὁ «Ἄβερωφ» και τὰ «Ψαρά» καταδιώκοντες τόν «Βαρβαρῶσαν»

Ο ΣΥΜΜΑΧΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον τεύχος)

Ἡ μάχη τῶν Γιαντισῶν.

Οἱ τραυματίαι τῶν Γιαντισῶν, οἱ μετασχόντες ἐνεργῶς εἰς τὸν πόλεμον εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς του, βεβαίως, ὅτι ἡ μεγαλειτέρα ὄλων τῶν μαχῶν ἦτο ἐκείνη, ἣτις συνήφθη εἰς τὴν πεδιάδα, τὴν συνδεθείσαν ἔκτοτε μὲ τόσα καὶ τόσα τρομερὰ γεγονότα.

Ἡ δύναμις τοῦ ἐχθροῦ ἦτο λίαν σημαντικὴ, ὑπερβίνουσα τὰς 30 χιλιάδας ἀνδρῶν, ἀπετελείτο δὲ ἀπὸ στρατῶν μόλις ἀποσταλέντων εἰς Γιαντισὰ ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ μὴ ἐξηνητημένον συνεπῶς ἀπὸ προγενεστέρων αὐτοῦ πορείας καὶ μάχας.

Εἰς ἐπίμετρον δὲ ὁ Τουρκικὸς στρατὸς ἦτο ἐπιμελέστια ὠχυρωμένος, καὶ κατείχε παρά τὰ Γιαντισὰ ἕλα ἐκεῖνα τὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα τῷ ἐξησφάλιζον τὴν ὑπεροχὴν τῆς θέσεώς του ἐναντι τῶν ἡμετέρων, ἐκτεθειμένων εἰς τὴν ἀναπεπταμένην πεδιάδα.

Ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Γιαντισῶν τὰ Τουρκικὰ ὠχυρώματα ἐξετεινόντο εἰς ἀπόστασιν πλέον τῶν δύο ὠρῶν, ἦσαν δὲ βάθους ἐνὸς μέτρον καὶ 40 ἑκατοστῶν. Τοιοῦτοτρόπως κατάρθωνον οἱ Τούρκοι νὰ πυροβολοῦν ὄρθιοι καὶ προτρεκαλυμμένοι.

Ἡρὸς τὰ Γιαντισὰ

Τὸ ἑσπέρας τῆς Πέμπτης ἤρχισεν ἡ πορεία τοῦ στρατοῦ πρὸς τὰ Γιαντισὰ μὲ κεντρὸν βροχερόν. Ἡ πορεία δὲ ἐγένετο ἐπὶ εὐδαφους σχεδὸν λασπώδους.

Τὴν 11 1)2 τῆς νυκτὸς ὁ στρατὸς ἐσταμάτησεν. Ἡ νύξ διήλθεν ἐν ἡσυχίᾳ. Μόλις ὅμως ἐξημέρωσεν ἡ Παρασκευὴ, περὶ τὴν 5ην πρωινήν, αἱ Ἑλληνικαὶ προφυλακαὶ διέκρινον ὑπὸ τὸ πρωϊνὸν ἡμίφως τὰς προφυλακὰς τῶν Τούρκων εἰς ἐλαχίστην ἀπόστασιν.

Τὸ πῦρ ἤρχισεν ἀμέσως. Περιωρίσθη ἕως μεταξὺ τῶν προφυλακῶν μόνον καὶ κατέπαυσε μετὰ ἡμίσειαν ὥραν, τῶν Τούρκων διπλοσκοπῶν ὑποχωρησάντων πρὸς τὸ κύριον σῶμα τοῦ στρατοῦ των.

Ἦδη εἶχεν ἀρχίσει νὰ βρέχη. Δύναμις ἕως μίαις μεραρχίας τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἤρξατο προελαύνουσα.

Ἡ μάχη συνήφθη μετ' ὀλίγον μὲ ἀρχικοὺς πυροβολισμοὺς κατ' ἀρχάς, πυκνοτέρους κατόπιν. Τὸ πυροβολικὸν ἤρχισεν ἐπίσης νὰ ῥαῖ, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον ἡ μάχη ἐγενικεύετο.

Οἱ Τούρκοι ἐμάχοντο προφυλασσόμενοι πάντοτε ὑπὸ τὰ ὠχυρώματά των, ἐνῶ ὁ μετέχων

τῆς μάχης Ἑλληνικὸς στρατὸς εἶχεν ἀρχίσει τὰς τάξεις του, ἐπειδὴ ἦτο ἀπροκάλυπτος καὶ οἱ ἄνδρες ἐπυροβολοῦν ὄρθιος ἢ πρηνηδόν, ἀναλόγως τοῦ μέρους ὅπου εὐρίσκοντο.

Οἱ Τούρκοι ὑποχωροῦν

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ ὑπὸ τὸν κ. Κλεομένους μεραρχία εἶχε διαταχθῆ νὰ προελάσῃ ἐξ δεξιῶν καὶ νὰ κυκλώσῃ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα τοῦ ἐχθροῦ.

Οἱ Τούρκοι ἐμάχοντο πάντοτε ἀπὸ τῶν ὠχυρωμάτων των καὶ δὲν εἶχε παρέλθει ἕως πολλῆ ὥρα, ἀφ' ἧς ἤρχισεν ἡ μάχη καὶ τμήματα τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ εἶχον ἀναγκασθῆ πρὸ τοῦ σφοδροῦ Ἑλληνικοῦ πυρὸς νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν ὠχυρωμάτων, καταληφθέντων ὑπὸ τῶν ἡμετέρων, καὶ ν' ἀποσυρθοῦν εἰς ἄλλας ἀπωτέρας γραμμάς.

Ὅσον παρήχεται ἡ ὥρα, τόσον καθίστατο αἰσθητοτέρη καὶ ἡ δράσις τοῦ πυροβολικοῦ μας, καταλαμβάνοντος ὁλονὲν ἐπικαιροτέρας θέσεις καὶ θυματουργοῦντος, ὅπως πάντοτε. Τὸ Τουρκικὸν πυροβολικὸν δὲν ἔπαυσε καὶ αὐτὸ βάλλον καθ' ἑλὴν τὴν ἡμέραν, χωρὶς ὅμως καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πυρὸς του νὰ φθάνουν ἔστω καὶ κατὰ προσέγγισιν τὰ τοῦ ἰδιοῦ μας.

Ὁ βροχὴ ἐξηκολούθει μαζὺ μὲ τὴν μάχην. Καὶ ὁ ἐκνευρισμὸς, τὸν ὅποσον προκαλεῖ, ἐπὶ ἤξανε τὴν μανίαν, μὲ τὴν ὁποῖαν ἐπέτιθετο ὁ στρατὸς μας, μαχόμενος διαρκῶς, ἀνεπαύσεως, ἀλλὰ καὶ λησμονῶν τὸ πᾶν εἰς τὴν προσπάθειαν τοῦ νὰ ἐκτοπίσῃ τὸν ἐχθρόν.

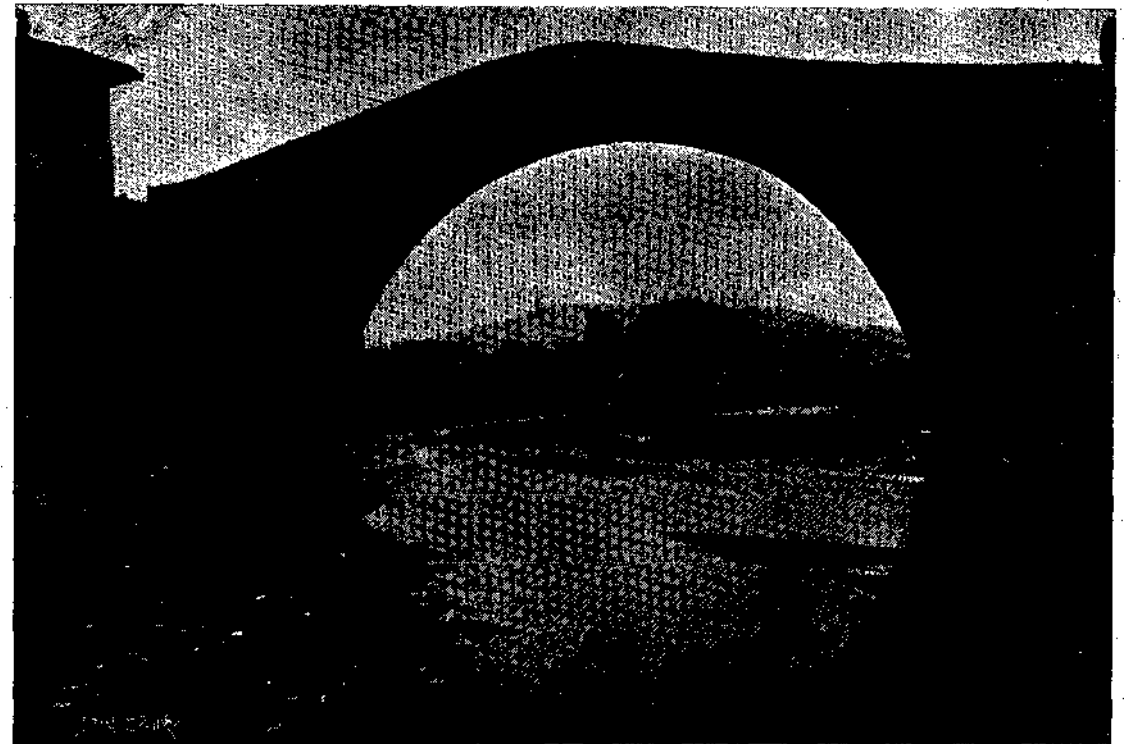
Ἡ νύξ ἐπέρχεται

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ ὑπὸ τὸν κ. Κλεομένους μεραρχία εἶχε φθάσει εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Λουδία καὶ εἶχε κατορθώσει νὰ διέλθῃ, παρά τὸ πυκνότερον Τουρκικὸν πῦρ.

Παραλλήλως προχωρεῖ καὶ τὸ ἀριστερὸν κέρασ τῶν ἡμετέρων, ἀποτελούμενον ἀπὸ τὴν 6ην μεραρχίαν.

Εἰς μερικὰ σημεῖα τοῦ κέντρου ὁ στρατὸς μας εἶχε πλησιάσει ἤδη τὸν Τουρκικὸν εἰς ἀπόστασιν ὀλιγοτέρων τῶν 300 μέτρων, ἀκόμη δὲ περισσότεροι εἶχε προσεγγίσει τὴν ἀντίπαλον δύναμιν ἡ μαχομένη πρὸς τὴν γέφυραν μεραρχία τοῦ κ. Κλεομένους.

Οἱ Τούρκοι ὠθοῦντο ἤδη πρὸς τὴν πόλιν, ἡ ὁποία ἀπετέλει τὴν τελευταίαν γραμμὴν τῶν ὠχυρωμάτων των. Εἰς πολλὰς μάλιστα οἰκίας κειμένας πρὸ τῆς πόλεως εἶχον τοποθετηθῆ Τουρκικὰ ταχυδία.

Ἡ γέφυρα τοῦ ποταμοῦ Ἄρτης καὶ ἡ πόλις αὐτῆς.

Ἐν τῷ μεταξύ ἐνύκτωνεν. Ὁ στρατὸς μας εἰς μίαν τελευταίαν ὀρμητικὴν ἐπίθεσιν ἠνάγκασε τὸν ἐχθρόν ν' ἀποσυρθῆ ἀκόμη περισσότερον.

Ἡ νύξ. — Ἡ ἐξακολούθησις τῆς μάχης τὴν ἐπιούσαν

Μέχρι τῆς 8ης ἐσπερινῆς καὶ πέραν ἀκόμη ἡ μάχη ἐξηκολούθει. Οἱ πυροβολισμοὶ ἀντηλάσσοντο ἀραιοὶ πλέον καὶ χωρὶς νὰ διακρίνουν οἱ ἀντίπαλοι ἀλλήλους, παρὰ μόνον ἀπὸ τὰς λάμψεις τῶν πυροβολισμῶν.

Τέλος τὸ πῦρ κατέπαυσε τελείως καὶ ἡ πεδιάς ἐσίγησεν, οἱ ἄνδρες ἔφαγαν διὰ πρώτην φοράν τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ἀνεπαύθησαν κατόπιν. Πῶς ὅμως ἀνεπαύθησαν οὗτοι; Ὁρθιοὶ οἱ πλείστοι, τυλιγμένοι μὲ τὰ ἀντίσκηνά των καὶ μὲ τὴν πατίζουσαν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ στρατόπεδον βροχήν.

Τὸ στρατόπεδον καὶ τὰ πέριξ ἦσαν κεκαλυμμένα ἀπὸ νεκροῦ καὶ τραυματίας, Τούρκους κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀπὸ τοὺς κατέχοντας προηγουμένως τὸ μέρος. Ἐμπρὸς εἰς τὴν πόλιν ἐφαίνοντο λάμψεις εἰς μερικὰ σημεῖα. Ἦσαν μικρὰ πυρκαϊκὰ, αἱ ὁποῖα εἶχον ἀνασθῆ ἀπὸ τὰ πυρὰ τοῦ πυροβολικοῦ. Τὴν νύκτα Τουρκικὴ δύναμις ἀπεπειράθη αἰφνιδιασμὸν εἰς κἀποῖον σημεῖον τοῦ στρατοπέδου. Ἡ ἀπόπειρα ὅμως δὲν εἶχεν ἄλλο ἀποτέλεσμα, εἰμὴ τὸν

δεκατισμὸν τῶν Τούρκων, ἀποσυρθέντων ἐν οἰκτρᾷ καταστάσει.

Τὴν πρώτην ἡ μάχη ἐπανελήφθη. Τὴν 5 1)2 π. μ. ὁ στρατὸς εὐρίσκειτο ἐπὶ ποδῶν καὶ τὸ πῦρ μετ' ὀλίγον ἤρχισε σφοδρὸν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεώς του. Μία δὲ οἰκία εὐρίσκομένη πρὸ τῆς πόλεως ἐστέγαζε πλῆθος ταχυδίων, τὰ ὁποῖα ἐβαλλον κατὰ τοῦ στρατοῦ μας. Τὸ Ἑλληνικὸν πυροβολικὸν ἐστράφη ἐναντίον τῆς καὶ μετ' ὀλίγον οἰκία, ταχυδία καὶ πυροβοληταὶ Τούρκοι ἀπετέλουν ἕνα καπνίζοντα σωρὸν.

Ἡ ὀρμητικότης τοῦ στρατοῦ μας εἶχεν ἀυξηθῆ τὸ Σάββατον. Τὸ πυροβολικὸν μας ἔβαλε μὲ μεγαλειτέραν ζωηρότητα καὶ τὸ πεζικὸν μὲ ἀλλαλαγμοὺς ἐξετόπιζε βῆμα πρὸς βῆμα τοὺς Τούρκους. Ἐν τῷ μεταξύ ἡ ἀριστερὰ τῶν Τούρκων διέτρεχε σοβαρὸν κίνδυνον, ἐνῶ ἡ δεξιὰ των ἐθερίζετο ἀπὸ τὸ πυροβολικὸν τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος τῶν ἡμετέρων.

Οἱ Τούρκοι ἤρχισαν κλονιζόμενοι. Τότε ἐνηργήθη ραγδαίωσιν προέλασις ἐκ μέρους ὁλοκλήρου τοῦ στρατοῦ, μαχομένων εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῆς Γ' μεραρχίας εἰς τὸ κέντρον, τῆς Δ' ἀριστερᾶ, καὶ τῆς ΣΤ' ἀριστερᾶ.

Τὸ Τουρκικὸν στραταρχεῖον διέταξε γενικὴν πλέον ὑποχώρησιν· ὁ ἐχθρικός στρατὸς ἐγκατέλειψε καὶ τὰ τελευταῖα ὠχυρώματά του, ἐξεκένωσε τὴν πόλιν καὶ ἐτράπη εἰς φυγὴν,

καταδιωκόμενος. Ἡ ἡττα εἶχε πλέον συντελεσθῆ πλήρως, καὶ τὰ περίφημα Γιαννιτσὰ εἶχον μείνει εἰς χεῖρας τῶν ἡμετέρων, ὁμοῦ με σαρραϊὰν λαφύρων.

Μετὰ τὴν μάχην

Ὁ Διάδοχος μετὰ τῶν πριγκήπων Ἀνδρέου, Χριστοφόρου καὶ τοῦ ἐπιδόξου Διαδόχου εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν, πρὶν ἀκόμη εἰσέλθῃ ἐν αὐτῇ τὸ φρουραρχεῖον. Καθ' ὁδὸν ὁ Διάδοχος, συναντῶν τραυματίας, ἀφίππευε καὶ ἐπέδενεν ὁ ἴδιος τὰ τραύματα πολλῶν ἐξ αὐτῶν.

Οἱ τραυματίαι μετεφέρθησαν προχείρως εἰς ἐν σχολεῖον τῶν Γιαννιτσῶν, μετασκευασθὲν εἰς νοσοκομεῖον, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ χωρίον Βερτικώπ. Ἐπειτα δι' ἐκτάκτου τραίνου οἱ τραυματίαι μετεφέρθησαν εἰς Βέρροϊαν, ὅπου ἐπὶ τριήμερον ἐνοσηλεύθησαν εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῶν Αἰγυπτιακῶν Κοινοτήτων.

Ὁ Βασιλεὺς, ὁ πριγκήψ Γεώργιος καὶ ἡ πριγκήπισσα Ἀλίκη τοὺς ἐπεσκέφθησαν. Εἰς ἓνα τραυματίαν, τοῦ ὁποίου μία ὀδὸς τῶ εἶχεν ἀποκόψει τὴν χεῖρα καὶ εἶχε θραύσει τοὺς ὀδόντας, ὁ Βασιλεὺς εἶπε :

— Θὰ σὰς ἀποκαταστήσω ἐγὼ καὶ ὀδόντας καὶ χεῖρα.

Καὶ ἐκράτησε σημείωσιν τοῦ ὀνόματός του. Κατόπιν οἱ τραυματίαι μετηνέχθησαν με σούστας εἰς τὸ Ἐλευθεροχώρι, ὅθεν τοὺς παρέλαβε τὸ πλωτὸν νοσοκομεῖον τῆς πριγκηπίσσης Μαρίας, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν εὐρίσκουν λέξεις πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς εὐγνωμοσύνης των.

Ἡ εἴσοδος τοῦ στρατοῦ καὶ ἡ ὑποδοχὴ ἐν Θεσσαλονίκῃ

Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΕΑ ΗΠΕΙΡΩ:

Ταυτοχρόνως μετὰ τὴν θριαμβευτικὴν δρᾶσιν καὶ προέλασιν τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων ἐν Μακεδονίᾳ ὡς καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιτυχίας καὶ ὁ ἐν τοῖς Ἡπειρωτικῶν μεθορίαις στρατὸς τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ἡπειρωτικῶν μετὰ τῆς ἀρχηγίας καὶ διὰ τῆς γεφύρας τῆς Ἀρτης εἰσῆλθον εἰς τὸ Τουρκικὸν ἔδαφος καὶ κατέλαβε πρῶτον τὸ Γρίμποδον, κείμενον πέντε

μῖλια πρὸς βορρᾶν τῆς Ἀρτης, πλησίον τῆς κομποπόλεως Γρεβενῶν.

Πρὸ τούτου εἶναι γνωστὴ καὶ ἡ πρώτη ἐπιτυχὴς ἐπιχείρησις ἐν τῷ Ἀμβρακικῷ τῶν δύο μας κανονιοφόρων, αἵτινες νύκτωρ καὶ ὑπὸ τὸ ἀπλετοῦ φῶς τῶν τουρκικῶν προβολέων κατόρθωσαν νὰ εἰσέλθουν καὶ γίνωσι κύριοι ἐντελῶς τοῦ κόλπου. Οὕτως ἐξησφαλίσθη πᾶσα ἡ ἡμετέρα στρατιωτικὴ ἐνέργεια ἐν αὐτῷ ὡς καὶ ἡ συγκοινωνία καὶ μεταφορὰ στρατοῦ κτλ. μεταξὺ Καρβασσαρᾶ—Ἀρτης—Ἡπείρου.

Ἡ Τουρκία τότε στενοχωρηθεῖσα ἐκ τῆς ἀμέσου πολεμικῆς δράσεως τῶν συμμαχικῶν στρατῶν προέτεινε καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ παύσῃ τὰς ἐχθρικὰς ἐνεργείας τῆς, προσφέρουσα ὡς ἀντάλλαγμα τὴν Κρήτην καὶ τὴν ἔνωσιν τῶν Θεσσαλικῶν σιδηροδρόμων, ἀλλ' ἡ Ἑλλὰς ἀπήντησεν ἀρνητικῶς.

Ὁ Σαπουντζάκης ὡς ἐξῆς ἀνήγγειλε πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν τὴν κατάληψιν τοῦ Γρίμποδου. «Ἐκρίθη ἀναγκαῖον ν' ἀπωθηθῆ ἡ πρὸ τοῦ Ἀράχθου ἐχθρική δύναμις καὶ νὰ καταληφθῆ ἡ ἀμυντικὴ γραμμὴ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Γρίμποδου. Σήμερον 6)19 καὶ ὥρα 2 μ. μ. δύο τάγματα πεζικοῦ μετὰ δύο ὀρειβατικῶν πυροβολαρχιῶν διήλθον τὴν γεφύραν τῆς Ἀρτης, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀντιστάσεως καὶ ἤδη κατέχουσι τὰ ὑψώματα τοῦ Γρίμποδου».

Τὸ Γρίμποδον εἶναι μικρὰ λοφοσειρά, κείμενη μεταξὺ Ἰμκρέτ καὶ Φιλιπιάδος. δεσπόζουσα τῆς περὶ ἐκτεινομένης πεδιάδος. Εἶναι ὄχυρὰ θέσις, ἥτις κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1897 εἶχεν ἐπίσης καταληφθῆ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ κατόπιν τριήμερου μάχης.

Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς δὲν μάχεται πλέον ἐντὸς τοῦ ἐδάφους πρὸς ἄμυναν, ἀλλ' ἐντὸς τῆς καρδίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν Μακεδονίᾳ, ἐντὸς τῆς πατρίδος τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ἐντὸς τῆς Ἡπείρου, ἐντὸς τῆς πατρίδος τοῦ Πύρρου καὶ τῶν Ζησιμάδων.

Μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ Γρίμποδου ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς προήλασεν ἐνδότερον τῆς Ἡπείρου καὶ συναντήσας τὸν ἐχθρὸν πλησίον τῆς Φιλιπιάδος συνῆψε μάχην, καθ' ἣν μετὰ λυσσώδη ἀντίστασιν κατέλαβε τὴν Φιλιπιάδα καὶ κατέσχευεν ἐκεῖ 5 τοπομαχικὰ τηλεβόλα. Ἐνταῦθα ἐφονεύθησαν ὁ λοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ Ροδόπουλος καὶ 4 στρατιῶται, ἐπληρώθησαν δὲ περὶ τοὺς 40.

Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Φιλιπιάδος ὁ στρατὸς ἐπροχώρησε πρὸς τὴν Πρεβεζάν, διακόψας πᾶσαν συγκοινωνίαν μετὰ τῶν Πέντε Πηγαδιῶν καὶ Ἰωαννίνων.

Τὴν 20 Ὀκτωβρίου ὁ ἀρχηγὸς κ. Σαπουντζάκης ἐτηλεγράφησε πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν:

«Σήμερον ἤρξατο ἐπιθεσις κατὰ τοῦ ἐν Νι-

κοπόλει (ἀνατολικώτερον τῆς Πρεβέζης) ὠχυρωμένου τουρκικοῦ στρατοῦ Πρεβέζης. Ἡμετέροι, ἐντεταλμένοι νὰ ἐπιχειρήσωσι, κατέλαβον ὑψώματα Νικοπόλεως. Τουρκικὸν πυροβολεῖον ἐν Νικοπόλει ἀνετινάχθη. Τούρκοι στρατιῶται καὶ ἀνάρται ὑπεχώρησαν ἐκ τῆς θέσεώς των, διωκόμενοι παρὰ τῶν ἡμετέρων. Ἐν τουρκικῶν τορπιλικῶν ἀνεφλέγη ἐν τῷ Ἀμβρακικῷ.

Ἐρχηγός

Κ. Σαπουντζάκης.

Καταληφθεῖσης οὕτω τῆς Νικοπόλεως, ἤρξαντο διαπραγματεύσεις πρὸς παράδοσιν τῆς Πρεβέζης, ἥτις καὶ ἀσφαλῶς παρεδόθη μετὰ τῆς ἐν αὐτῷ φρουρᾶς, ὄπλων, τηλεβόλων κτλ.

Ἡ ἐπιθεσις καὶ παράδοσις τῆς Πρεβέζης ἐγένετο διὰ ζήτησιν, ὡς ἐξῆς: Διετέθη μικτὸν ἀπόσπασμα μετ' ἐθελοντῶν Κρητῶν, ὑπὸ τὸν κ. Μάνον καὶ ἐθελοντῶν Ἡπειρωτῶν, ὑπὸ τὸν ταγματάρχην κ. Σπηλιάδην τοῦ Μηχανικοῦ, μετ' ἐπιτελεῖς τοὺς κ. κ. Γαβριαλάκη Ἰλαρχον καὶ Μελεῶν ἀνθυπύλαρχον.

Οἱ Τούρκοι ὠχυρώθησαν εἰς τὰ προχώματα τῆς Νικοπόλεως, ὅθεν ἤρχισαν βάλλοντες κατὰ τῶν ἡμετέρων.

Τὸ πυροβολικὸν λαβῶν καταλλήλους θέσεις, ἐβαλλε πυρὰ ὀμαδῶν, ἐνῶ τὸ πεζικὸν καὶ οἱ Κρητὲς ὑπεβοήθουν τὴν ἐνέργειαν. Ἐφθοδοὶ δὲ ἐπανειλημμένως ἐγένοντο. Οἱ ἡμετέροι ἐδειξαν ἀνδρείαν πραγματικὴν. Κατὰ τὰς ἐφόδους διὰ τῆς λόγγης ἐπληρώθη ἐλαφρῶς ὁ κ. Μάνος. Ὁ διοικῶν κ. Σπηλιάδης διηύθυνε τὴν μάχην εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν. Ἐπληρώθη ὁ ἵππος του. Ἐπίσης ὁ ἵππος τοῦ κ. Γαβριαλάκη, ἐφονεύθη δὲ ὁ τοῦ κ. Μελεᾶ.

Κατόπιν σφοδρᾶς ἐπιθέσεως, οἱ Τούρκοι ἐτραπήσαν εἰς φυγὴν, ἐγκαταλείψαντες ἐπὶ τῶν πυροβολείων τῆς Νικοπόλεως 4 πυροβόλα καὶ ὕλικόν. Οἱ ἡμετέροι τότε τοὺς κατεδίωξαν. Οἱ Κρητὲς ἀνῆλθον πρῶτοι ἐπὶ τῶν πυροβολείων ἐπιδειξάντες ἀνδρείαν. Ὁ Τουρκικὸς στρατὸς κατεδιώχθη μέχρι τῶν φρουριῶν.

Τὴν ἐπομένην πρωΐαν οἱ Τούρκοι ἀπελπισθέντες καὶ πανικόβλητοι ὑψωσαν λευκὴν σημαίαν. Κατόπιν δὲ διαπραγματεύσεων παρεδόθη ὁ Τουρκικὸς στρατὸς ἐκ 450 ἀνδρῶν. Ὁ στρατὸς μας νικηφόρος εἰσῆλθε τότε εἰς τὴν Πρεβεζάν.

Κατὰ τὴν ἐπιθεσιν τοῦ πυροβολικοῦ μας ἐκανονιοβολήθησαν καὶ τὰ εἰς τὸν ὄρμον τοῦ Ἄγ. Σπυρίδωνος τουρκικὰ πολεμικὰ (βενζινάκατοι) ἐξ ὧν μίξ ἐκ τῶν συμπυροκροτήσεων ἀνεφλέγη. Ἐν Τουρκικῶν τορπιλικῶν, ὅπου ἐκρύπτετο εἰς τὸν λιμένα τῆς Πρεβέζης, ἀνετινάχθη καὶ ἐβυθίσθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, διὰ νὰ μὴ πέσῃ εἰς χεῖρας τῶν ἡμετέρων. Ἦδη δὲ ὁ στρατὸς μας ἐνεργεῖ πρὸς ἐπιθεσιν κατὰ τῶν Πέντε Πηγαδιῶν καὶ κατάληψιν αὐτῶν, ὅπως προχωρήσῃ εἰς τὰ τῶν Ἰωαννίνων.

Ἡ ὡραία λεωφόρος τῆς Θεσσαλονίκης.

Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΜΑΣ

Κατὰ τὰς ὁδηγίας, ὡς εἶχεν ὁ στόλος μας ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐξόδου του, ἤρξατο δραστηρίως ἐνεργῶν τόσον εἰς τὴν κατάληψιν τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν διερχομένων τὰ στενὰ τῶν Δαρδανελίων πλοίων μήπως φέρωσι τουρκικὸν στρατὸν καὶ πολεμοφοδία, εἰς τὴν μεταφορὰν στρατοῦ καὶ πολεμοφοδιῶν εἰς τὰς καταλαμβανόμενας νήσους, συνάμα δὲ καὶ εἰς τὴν παρεμπόδισιν τῆς ἐξόδου τοῦ Τουρκικοῦ στόλου ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου. Καὶ δι' ὅλα ταῦτα προσελήφθησαν εἰς ἐπιτάξιν πολλὰ ἀτμόπλοια Ἑλληνικὰ ἐπιβατικὰ καὶ φορηγὰ, ἅτινα ἐξωπλίθησαν καταλλήλως καὶ διενεμήθησαν εἰς διάφορα σημεῖα, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν.

Ἀπὸ τῶν πρώτων ὁμοῦ ἡμερῶν τοῦ πολέμου ὁ Ἑλληνικὸς στόλος κατέστησε διὰ τῆς εὐτολμίας του τοσοῦτον αἰσθητὴν καὶ πολύτιμον τὴν ὑπαρξίν του, ὥστε καὶ Τούρκοι καὶ ξένοι διετέλουν ἐνεοὶ διὰ τὸ ἀπροσδόκητον γεγονός καὶ πρὶν ἢ ληφθῆ ἡ εἰδησις τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου, ἥτις ὡς γνωστὸν, ἐβράδυνε, τῆς Τουρκίας προσπαθούσης νὰ παρασύρῃ τὴν Ἑλλάδα πρὸς τὸ μέρος τῆς, δύο ἑλληνικὰ κανονιοφόροι Α καὶ Β εἰσῆρχοντο ἐν καιρῷ νυκτός, ὡς προεῖπομεν, εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν ὑπὸ τὰ τετυφλωμένα ὄμματα τῶν Τούρκων τῆς Πρεβέζης καὶ ἐφθάσαν ἀσφαλῶς εἰς τὸν ὄρμον τῆς Βονίτσας. Δύο ὑποπλοίαρχοι ὁ Μ. Μακκίης καὶ Κ. Μπούμπουλης ἦσαν οἱ ἤρωες τοῦ πρώτου κατὰ θάλασσαν κατορθώματος τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ.

Διὰ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν τουρκικῶν δυνάμεων τῆς Τουρκίας ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου στόλου καὶ τῆς πλήρους κυριαρχίας τῶν θαλασσῶν κατέστησαν αὐτῇ ἀδύνατον καὶ τὴν προμήθειαν πολεμικοῦ ὕλικου καὶ παντός χρεωδύου διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου.

Τὴν δρᾶσιν αὐτοῦ ἤρχισεν ὁ ὑπὸ τὸν ἀντιναύαρχον κ. Κουντουριώτην στόλος τοῦ Αἰγαίου διὰ τῆς καταλήψεως πρῶτον τῆς νήσου Λήμνου, ἣν κατέστησεν ὀρηκτῆριον τῆς ναυ-

τικής ενέργειας του, και η οποία ως εκ τής στρατηγητικωτάτης θέσεώς της είναι η κλεις τῶν Στενῶν και τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀγούσης ὕγρας ὁδοῦ. Τὴν πρωίαν τῆς 21 8)βρίου οἱ Λῆμνιοι μετὰ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἐξέφυγαν εἶδον και τὸ φῶς τῆς ἐλευθερίας. Ὁ Μουτσαφέρης και αἱ λοιπαὶ ἀρχαὶ τῆς Λήμνου ἠχμαλωτίσθησαν και ὠδηγήθησαν μετὰ 250 ἑπλῶν και τῆς τουρκικῆς φρουρᾶς εἰς τὸν Πειριαιά.

Βαθμηδὸν εἶτα τὴν 31 Ὀκτωβρίου κατελήφθησαν ἡ Ὠλάσος και ἡ Ἰμβρος, ἐπιηκολούθησε δὲ ἡ κατάληψις τῆς Σαμοθράκης, τῆς Τενέδου και τοῦ Ἁγίου Εὐστρατίου, ἀφοῦ ἐν τῷ με-

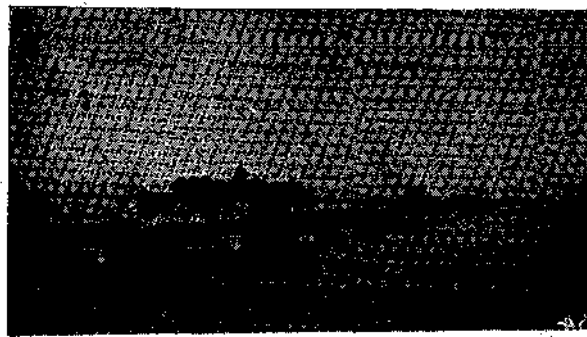

Ὁ Διάδοχος μετὰ τοῦ ἐπιτελάρχου κ. Διαγκλή.

ταξὺ τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 11 τορπιλοδόλων διὰ μιᾶς τολμηροτάτης νυκτερινῆς ἐπιδρομῆς του εἰς τὸν λιμένα τῆς Θεσσαλονίκης ἐτορπίλισσε και ἐδύθησε ἐν τουρκικὸν θωρηκτόν, ὑπερ ἐστάθμευεν ἐκεῖ. Τὸ δὲ Δεδαγατσο και ἡ Καβάλλα εἶγον βομβαρδισθῆ ἐπίσης ἐν τῷ μεταξύ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, ἀπεβιάσθησαν δὲ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν πυροβόλων του τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα εἰς τὴν Αἰκατερίνην και διηκολύνθη οὕτως ἡ κατάληψις τῆς Βερροίας ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τοῦ Διαδόχου, ἐνῶ ἀφ' ἐτέρου ἡ μαῖτρα τοῦ Ἰονίου Πελάγους ἀπεκλείσε τὰ Ἡπειρωτικά πελάγια και συνετέλεσεν εἰς τὴν κυρίευσιν τῆς Πρεβέζης.

Ἀπόγονος του Ἰκανάρη ἔφερε τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν ἐνδοξὸν νῆσον τῶν Φαρρῶν, κατόπιν δὲ ὁ στόλος προῦχώρησε νοτιώτερον και προσήρτησε τὴν Ἰκαρίαν, ἥτις εἶχε ἤδη ἀποσεισε τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν διαρκούσης του Ἰταλοτουρκικοῦ πολέμου.

Τὴν 20 Νοεμβρίου μαχευτικὸν θέαμα παρουσιάσθη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τῶν Μυτιληναίων. Ἐνδεκα πολεμικὰ πλοῖα, ἡγουμένου τοῦ Ἀ' Ἀβέρωφ και ἐπομένων τῶν «Φαρρῶν» τῆς «Γύδρας» και τῶν Σπετσῶν» μετὰ 7 ἀντιτορπιλικὰ και τορπιλοδόλα ἐκατέρωθεν των παρετάχθησαν τὴν αὐγὴν ἐκείνην περὶ τὴν ἡν ὥραν ἀπέθαντι τῆς πόλεως Μυτιλήνης. Τέσσαρα μεταγωγικά μετὰ ἐν Σύνταγμα στρατοῦ ἠκολούθησαν τὸν στόλον, ὅστις και ἐζήτησε τὴν παράδοσιν τῆς νήσου. Ὁ Μουτσαφέρης ἀνήλθεν ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος και κατέθεσε τὴν

Διέλευσις τοῦ πυροβολικοῦ διὰ τῆς τεχνητῆς γέφυρας κησιασκευασθείσης ὑπὸ τοῦ Μηχανικοῦ ἐπὶ τοῦ Ἁγίου ποταμοῦ.

ἐξουσίαν του, ἐνῶ ἡ Τουρκικὴ φρουρὰ ἀπεσύρθη εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς νήσου, ὀχυρωθεῖσα ἐπὶ τῶν ὀρέων. Ὀλίγον μετὰ τὴν μεσημβρίαν ἀπεβιάσθη ὁ στρατὸς ὑπὸ τὰς ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγὰς τῶν Μυτιληναίων και ἡ Ἑλληνικὴ σημαία ἀνεπετάσθη εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς διοικητήριον, εἰς τὸ παλαιὸν Ἑνετικὸν φρούριον και εἰς ὅλα τὰ δημόσια κτίρια ὑπὸ τοὺς κκονοβολισμούς τῆς ναυαρχίδος και ὑπὸ τοὺς ἦχους τῶν κωδῶνων.

Πρὸ τῆς καταλήψεως τῆς Ἰκαρίας και τῆς Μυτιλήνης, προηγήθη ἡ ἀποβίβασις στρατευμάτων ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου εἰς τὴν Χαλκιδικὴν Χερσονήσον. Ἐπίσης πρὸ τῆς καταλήψεως τῆς Θεσσαλονίκης ὁ στόλος μας ἀπεβίβασε μίαν μεραρχίαν ὑπὸ τὸν ἀντιστράτηγον Σμολένσκην εἰς τὸν Σικυρόν τοῦ Στρυμωνικοῦ κόλπου, μετὰ δὲ τὴν κατάληψιν ἀπεβίβασαν ἄλλας στρατιωτικὰς δυνάμεις εἰς τὸν Ἄθωνα και εἰς τὴν Κασσάνδραν. Οὕτως ἐλευθερωθεῖσης τῆς Χαλκιδικῆς Χερσονήσου κατελήφθη και ἀνεπετάσθη ἡ Ἑλληνικὴ σημαία και εἰς τὰς ἱστορικὰς μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Εἶτα ἐγένετο και ἡ κατάληψις τῆς Χίου ὑπὸ τοῦ κ. Τσουκαλά και οὕτω συνετελέσθη και ἡ κατάληψις ὅλων τῶν νήσων.

Θεσσαλονίκη 8 9)βρίου 1912

Ἀγαπητὴ μου Μητέρα

Και χθὲς σὰς ἔστειλα ἐπιστολὴν διὰ τῆς ὁποίας σὰς ἔκαμα γνωστὸν, ὅτι φεύγομεν διὰ Χίτον. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν ἤλθεν ἀκόμη τὸ Ἰπρωκεάνειον, ἕπερ θὰ μὰς παραλάβῃ, ἀνεβλήθη ἡ ἀναχώρησις μας διὰ σήμερον.

Πρόκειται διὰ 3,000 Τούρκους, οἱ ὅποιοι δὲν παραδίδονται και οἵτινες εἶναι φρουρὰ τῆς νήσου. Κατόπιν δὲ θὰ μεταδῶμεν πρὸς κατάληψιν τῆς Μυτιλήνης και ὕστερον τῆς Ἰκαρίας. Ἐπ' ἀκριβῶς δὲν γνωρίζομεν τὰ καθέκαστα, συμπερένομεν ὅμως ὅτι ἀναχωροῦμεν πρὸς κατάληψιν τῶν νήσων αὐτῶν.

ἀσπάζομαι **Κ. Πρίντζης.**

(*Ἐπεταί συνέχεια)

ΟΙ ΠΟΘΟΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

I

Γλυκεῖά μου Πατρίδα
Σὲ βλέπω νὰ κλαίης
Ἐντὶ τὰ γιορτιὰνα
Νὰ βάλῃς και Σὺ
Και θούρηα νὰ ψάλλῃς
Και κλέη νὰ λήῃς
Τῆς Μάνας μας τόρα,
Πανώρηο Νησί.

II

— Πῶς θέλεις νὰ ψάλλῃς
Και κλέη νὰ λέω
Ἐφοῦ τὸν λαμό μου
Τὸν σφιγγεὶ Θηλιὰ,
Κ' εἰς κοῦραν ἀγκάλη
Παγώνω και κλαίω
Χωρὶς κἄν νὰ μπορῶ
Νὰ πῶ μὴ μιλλιὰ;

III

Ποθῶ με λαχίρα
Κι' ἐγὼ τὴν ἀγκάλη
Ποὺ κλεῖ βαθεῖα μέσα
Και εἴλλα νησιὰ.
Ἡ δόλια καρδιά μου
Γιὰ κείνην πάλλει
Νὰ χύσῃ στὸν λόνο
Μου λίγη δροσιά.

III

Σὰν δῶ τέθεικα μέρα
— Γιὰ μετὰ ἀγιασμένη —
Τὸ πόνο θὰ σβῶσῃ
Σὲ τέτοια δροσιά!
Σὰν Μαῦσα θὰ ψάλλω
Κι' ἐγὼ ἐμπνευσμένη
Τῆς Μάνας μου θούρηα
Μὲ τ' ἄλλα νησιὰ!

ΠΟΛ. ΑΧ. ΚΥΠΡΙΑΝΙΔΗΣ

Η ΦΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΜΠΡΩΝ

Εἶναι γνωστὴ ἡ φράσις, τὴν ὅποιαν ἐξεστῶμεν ὁ περίφημος στρατηγὸς τοῦ Ναπολέοντος κατὰ τὴν μάχην τοῦ Βατερλώ, ἀπαντῶν εἰς τὴν πρόσκλησιν τῶν Ἑλλήνων, ὅπως παραδοθῇ, και γνωστὴ ἐπίσης ἡ προσπάθεια τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ, θελήσαντος εἰς τοὺς «Ἀθλοῦς του» νὰ παραστήσῃ αὐτὴν ὡς ὕψηλὴν παρά τὴν τραχύτητα και τὴν χυδακίότητά της. Ἐσχάτως ἐγένετο πάλιν λόγος περὶ τοῦ στρατηγοῦ και τῆς φράσεώς του, συνεπεία τοῦ δημοσιεύματος τοῦ ἀπογόνου τοῦ λογαίου Περώ, ὅστις εὕρισκετο πρὸς τὸ πλευρὸν τοῦ Καμπρῶν ἐν Βατερλώ. Κατὰ τὰς ἀνακοινώσεις ταύτας ὁ στρατηγὸς τραυματισθεὶς και αἰχμαλωτισθεὶς, εὕρισκετο ἐν Ἑλλάδι. Ἡ ἄγγλικὴ ἀριστοκρατία ἐπεδαφίλειε πᾶσαν περιποίησιν πρὸς τοὺς Γάλλους ἀξιωματικούς, ὁ Καμπρῶν δὲ εὗρε φιλοξενίαν εἰς τὸν οἶκον νεαρᾶς και εὐγενοῦς ξανθῆς χήρας, ἥτις διαρκῶς παρέμενε πλησίον του, νοσηλεύουσα αὐτόν. Ὁ Καμπρῶν, ὅστις τότε εἶχε ἡλικίαν 45 ἐτῶν ἀκόμη, παρετήρησε τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῆν και λησμονῶν τὸ κατὰ τῶν Ἑλλήνων μίσος του διὰ τὴν περιβόη-

τον φράσιν του, δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐρωτηθῇ αὐτὴν. Μετὰ τὴν θεραπείαν δὲ πεισθεὶς εἰς τὰς παρακλήσεις τῆς ὡραίας χήρας, ἐμεινε πλησίον της ἐπὶ ἀρκετὸν διάστημα. Ἦτο ἀφωσιωμένος εἰς αὐτὴν και ὑπήκουεν εἰς πᾶσαν ἐπιθυμίαν της· ἀλλ' ἐν μόνον δὲν ἔστρεψε νὰ πράξῃ, νὰ ἐπιλήσῃ περὶ τῆς μάχης τοῦ Βατερλώ και τοῦ ἐπεισοδίου του. Ἡ ἄγγλις ὅμως ἐπέμενε και τὸν ἐστενοχώρει καθημερινῶς νὰ τῆς ὁμολογήσῃ κατ' ἴδιαν και ὑπὸ ἐχεμύθειαν, ἀν ὄντως ἐξεστῶμεν τὴν περιφημίαν φράσιν. Τὸ ἀπῆται ἐν ὀνόματι τοῦ ἐρωτῶτος, ἀλλ' ὁ Καμπρῶν ἐμεινε ἀμετάπειστος. Ἐν τούτοις ἐθλίβετο πολὺ. Ἡμέραν δὲ τινὰ, προσκαλέσας τὸν Περώ, ὁμολόγησεν αὐτῷ, ὅτι εἶχεν ἀπόφασιν ἐντὶ πάσης θυσίας νὰ νυμφευθῇ τὴν ξανθὴν Ἑλλήδα. Τῷ ὄντι ἐζήτησεν αὐτὴν εἰς γάμον και ἡ αἴτησις του ἐγένετο δεκτὴ, ἀλλ' ὑπὸ ἑνα ἕρον, ὅτι ὁ Καμπρῶν ὑπεχρεῶτο νὰ εἴπῃ ὄχι ἐνώπιον αὐτῆς μόνη, ἀλλ' ἐνώπιον πάσης τῆς οἰκογενείας της, συνηγμένης ἐπὶ τούτῳ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μνηστείας των, τὴν ἱστορικὴν φράσιν. Καὶ ὁ στρατηγὸς ἐδέησε νὰ δεχθῇ τὸν ἕρον και νὰ τὴν εἴπῃ.

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

Ὁ κ. Ἡλιθιάδης ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας κατὰ συνέχειαν μεταβαίνει τὸ βράδυ εἰς τὸ θέατρον ν' ἀγοράσῃ εἰσιτήριον και διαρκῶς εἰς τὸ ταμεῖον ἀκούει τὴν στερεότυπον ἀπάντησιν :

— Ἐξηγητήθησαν κύριε, τὰ εἰσιτήρια, δὲν ὑπάρχει πλέον θέσις.

— Ἀ, μὰ γὰρ νὰ σὰς πῶ ! ἀναφωνεῖ τὴν τελευταίαν φορὰν θυμωμένος, ἐν συμβαίῃ αὐτὸ κάθε βράδυ δὲν θὰ πατήσῃ πλέον ψυχὴ εἰς τὸ θέατρον σας!

Ὁ πελάτης ἐπιστρέφει εἰς τὸ κατάστημα, δπου ἠγόρασε πρὸ μιᾶς ὥρας καινοουργητὸν ὀμβρέλλαν, παραπονούμενος ὅτι δὲν κλείει πλέον.

— Ἐγὼ σὰς τὴν ἔδωκα κλειστήν, λέγει ὁ ἔμπορος δικαιολογούμενος· θὰ τὴν ἀνοίξετε βέβαια;

— Φυσικά, ἀφοῦ ἔβρεχε,

— Μὰ τί νὰ σὰς κάμω τότε ;... ἀφοῦ τὴν ἐκθέσατε εἰς τὴν ὕγρασίαν, θὰ ἐχάλασε !

Διάλογος εἰς τὴν ὁδὸν Σταδίου.

— Ζεῦρες ; εἶδα πρὸ ὀλίγου τὸν Γιάνγκον, ἦτο καταστενοχωρημένος και ἐκλαει, γιατί ἔμαθε πῶς ἀπέθανεν ἐκεῖνος ὁ θεὸς του, δπου ἐπαρίμενε νὰ τὸν κληρονομήσῃ.

— Μὰ !... μὰ αὐτὸ εἶνε πρωτοφανές !...

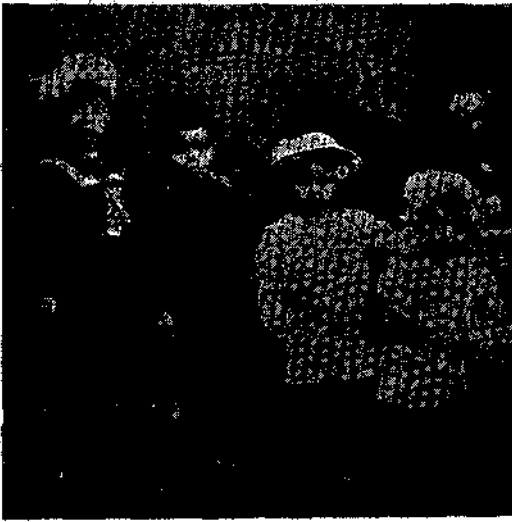
— Βέβαια, ἀλλὰ ἔμαθεν, ὅτι τὸν ἀπεκλήρωσε.

Ἡ νεόνυμφη (μετὰ τὴν πρώτην ἐξίδα) Βέβαια θέλεις νὰ γίνονται ὅλα κατὰ τὴν θέλησιν σου. Ἄλλα αὐτὸ δὲν μοῦ ἀρέσει διόλου.

Ὁ νεόνυμφος (μετὰ γλυκύτητα). Τότε νά, θὰ σοῦ προτείνω μίαν καλὴν συμφωνίαν, ἀγαπητὴ μου. Νὰ κάμνωμεν τὸ ἐξῆς : Ὅταν συμφωνοῦμεν διὰ κάτι τι, νὰ γίνεταὶ τὸ θέλημά σου· και ὅταν διφωνοῦμεν, νὰ γίνεταὶ τὸ ἰδικόν μου.

Ἐκεῖνη. Δὲν εἶναι ἀληθές, ἀγάπη μου, ὅτι δὲν με παίρνεις διὰ τὰ χημάτα μου ;

Ἐκεῖνος. Μάλιστα, Μάλιστα, παίρνω τὰ χημάτα μόνον... πρὸς χάριν σου.

Τὰ χαριτωμένα τέκνα τοῦ φίλου κ. **Δ. Κυριακοπούλου** ἐν Βόλῳ. Ἀναστασίου, Κατίνας, Γεώργιου καὶ Φώτω πρὸ διατίαις εἰς ἀνάμνησιν αὐτῶν.

Ἀγοράζω εἰς καλὰς τιμὰς γραμμικὸς τόνισμα Ἑλληνικά, Κρητικά, τῆς Ἀνατολῆς, τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου ὡς καὶ τῶν Ἀνατολικῶν χωρῶν.

Δίδω δὲ εἰς ἀντάλλαξιν ἐξαιρέτα ὠρολόγια παντὸς εἶδους, εἰκονογραφημένα δελτάρια, album, κτλ. Ἰκανοποιήσεις ἀπολύτως ἠγγυσημένη. Ζητήσατε κατάλογόν μου ἀντάλλαγῆς καὶ τιμολόγιον τῶν τιμῶν.

Διεύθυνσις **V. S. Eram Asnières Paris**

Τὸ **Πανόγραμμα** τῆς Ἑλλάδος καὶ τόμοι τῆς **Φύσεως** χρυσόδετοι ἀποστέλλονται ἐλεύθεροι ταχ. τελῶν παντὶ προαποστέλλοντι τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν, ἴτοι φρ. 12 διὰ τὸ Πανόγραμμα εἰκονογραφημένον καὶ φρ. 15 διὰ ἕκαστον τόμον τῆς «Φύσεως» ὅποιονδήποτε ἐκ τῶν παρελθόντων ἐτῶν. Εἶναι κατάλληλα διὰ δῶρα, διὰ μελέτην ἢ διὰ στολισμὸν αἰθούσης ὡς καὶ πάσης βιβλιοθήκης.

Η ΤΥΧΗ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Θέλετε νὰ μάθητε τὸ παρελθόν τινος ;
 Θέλετε νὰ ἰδῆτε τὸ παρὸν ;
 Θέλετε νὰ ματιεύσητε τὴν ἰδιότητα κόρης ;
 Θέλετε νὰ γνωρίσητε τινά ;
 Θέλετε νὰ μάθητε τὰ ἐλαττώματα καὶ προοόντια τινός ;
 Θέλετε νὰ γνωρίζετε τοὺς σκοποὺς φίλου καὶ συντρόφου σας ;
 Θέλετε νὰ ἰδῆτε τί θ' ἀπογίνετε ;
 Στείλατε τὴν φωτογραφίαν σας ἢ τοῦ τρίτου εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς «Φύσεως» ἐν φακέλλῳ.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΚΥΒΕΛΗΣ με ἐκλεκτὰ πάντοτε προγράμματα καὶ σκηνας τοῦ πολέμου ἐνδιαφερούσας.

Η ΑΘΑΝΑΣΙΑ

Χριστιανισμὸς καὶ πνευματισμὸς. — Ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου. — Ἡ Ἐπιστήμη. — Ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐξεδόθη ἐν Καίρῳ ὑπὸ τοῦ Πνευματιστικοῦ Συνδέσμου βιβλίον πολὺ περιεργον καὶ ἐνδιαφέρον, περιέχον ἀνακαινώσεις σπουδαίας πνευματικῶν ἐπὶ ζητημάτων ἐπιστημονικῶν, θεολογικῶν καὶ κοινωνικῶν. Συνιστῶμεν δ' αὐτὸ θερμῶς τοῖς πνευματισταῖς καὶ παντὶ καταγενομένῳ εἰς τὰ μεταφυσικὰ καὶ ψυχολογικὰ ζητήματα, φε διαφωτίζον πολὺ τὸ ζήτημα τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς.

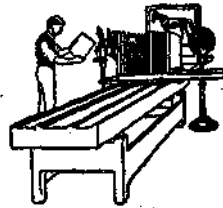
Τιμῆται φρ. 3.50 καὶ ἀποστέλλεται ἐλεύθερον ταχυδ. τελῶν παντὶ ἀποστέλλοντι ἡμῖν τὸ ἔνω τίμημα.

Ἐθρολοκεται καὶ παρὰ τοῖς ἐκδόταις ἐν Καίρῳ «Πνευματιστικὸν Συνδесμον» Ὅδος Φαγάλας, Καίρον. ἀριθ. 64.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες ἐν Ρωσσίᾳ νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ τῆς «Φύσεως» δύνανται ν' ἀποτανηθῶσι πρὸς τὸν ἐν Ὁδησσῷ κ. Π. Ζερβάτην **Περάκην Βιβλιοπώλην, Πλατεία Μητροπόλεως (Σομπόρναγια Πλούτσαδ) ἀριθ. 1, οἰκία Παπούδωφ.**

ΦΩΤΟ-ΖΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΤΗΣ «ΦΥΣΕΩΣ»,

Κατασκευάζονται παντὸς εἶδους ζιγκογραφίαι (κλισέ) καὶ παντὸς μεγέθους εἰς μετρίας τιμὰς καὶ αὐθημερόν.

Κατασκευάζονται ἁμοίως κλισέ διὰ δελτάρια, ἐπικεφαλίδες ἐπιστολῶν, λογαριασμῶν,

φακέλλων κτλ.

Ἐνοικιάζονται καὶ πωλοῦνται κλισε μεταχειρισμένα διὰ περιοδικὰ φύλλα, συγγράμματα, Ἡμερολόγια, Ἐφημερίδας κτλ. εἰς συμφερούσας τιμὰς.

Ἡ Διεύθυνσις ἀναλαμβάνει τὴν προμήθειαν καὶ ἀποστολὴν εἰς τὰς Ἐπαρχίας καὶ τὸ Ἐξωτερικὸν παντὸς ἀντικειμένου ἐπὶ μικρῶ προμηθείᾳ, ἀρκεῖ νὰ καταβάλλονται τὸ ἀντίτιμον καὶ τὰ ταχ. τέλη.

Ἐγγράφονται συνδρομηταὶ εἰς οἰανδήποτε Ἐφημερίδα ἢ περιοδικόν.

Δίδονται δωρεὰν πληροφορίες ἐπὶ παντὸς ζητήματος. Δέχεται καὶ ἀντιπροσωπείας Γραφείων καὶ Καταστημάτων.